

**MOKESTINIŲ GINČŲ KOMISIJA
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS**

**SPRENDIMAS
DĖL A.A. SKUNDO**

2026 m. kovo 30 d. Nr. S-2026/50 (7-2026/28)
Vilnius

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Komisija), susidedanti iš Komisijos pirmininkės Vilmos Vildžiūnaitės, narių Gvidos Ivanauskienės, Raimondos Juodkaitės, Jurgitos Narkevičiūtės (pranešėja), išnagrinėjo A. 2026-01-28 pateiktą skundą dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2026-01-13 sprendimo dėl patikrinimo akto tvirtinimo Nr. (21.222 Mr)FR0682-8. A.A. bei Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos atstovas B.B. 2026-03-10 dalyvavo Komisijos posėdyje nuotoliniu būdu.

Komisija n u s t a t ė:

A.A. (toliau – Pareiškėjas, gyventojas) skunde Komisijai nurodė nesutinkantis su Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Inspekcija, mokesčių administratorius) 2026-01-13 sprendimu dėl patikrinimo akto tvirtinimo Nr. (21.222 Mr)FR0682-8 (toliau – Inspekcijos sprendimas, skundžiamas sprendimas) ir išdėstė nesutikimo motyvus.

1. Dėl Komisijos sprendimo nevykdymo. Inspekcija nevykdė Komisijos 2025-03-20 sprendimo Nr. S-2025/57 (7-2025/27) (toliau – pirminis Komisijos sprendimas) nurodymų ir skundžiamame sprendime rėmėsi prielaidomis, neteisėtai įrodinėjimo našta perkėlė Pareiškėjui, ignoravo teismo sprendimus bei pateiktą informaciją. Mokesčių administratorius iš esmės pakartojo pirminio patikrinimo akto išvadas.

2. Dėl sutuoktinės C.C. (toliau – C.C.) pervestų 12 000 Eur. Sutuoktinės 2021 m. Pareiškėjui pervestą 12 000 Eur sumą Inspekcija nepagrįstai priskyrė jo apmokestinamosioms pajamoms, nenurodydama argumentų. Pareiškėjo teigimu, lėšos jam pervestos esant santuokoje, galiojo vedybų sutartis.

3. Dėl paskolos iš D.D. (toliau – D.D.). Inspekcija nurodė, kad sandoris su D.D. nėra realus, tačiau nepateikė jokių naujų aplinkybių, paneigiančių sandorio realumą, taip pat ignoravo pateiktus paaiškinimus, skolos dokumentus, dalinį paskolos grąžinimą ir rėmėsi tik šio asmens finansinėmis galimybėmis.

4. Dėl paskolų iš kitų fizinių asmenų (40 000 Eur). Inspekcijos teigimu, nepateikta pakankamai įrodymų dėl paskolų iš kitų asmenų. Tačiau pati Inspekcija nustatė dalinį paskolų grąžinimą, dalis paskolų buvo vertintos sutuoktinės C.C. patikrinimo metu. Pareiškėjo nuomone, Inspekcija turėjo galimybę surinkti duomenis iš trečiųjų asmenų, tačiau neatliko detalaus aplinkybių vertinimo ir savo išvadas grindė formaliais dokumentų trūkumais

5. Dėl neteisėto įrodinėjimo naštos perkėlimo. Nors mokesčių administratorius privalo aktyviai rinkti ir vertinti įrodymus, tačiau pakartotinio patikrinimo metu visą įrodinėjimo našta perkėlė Pareiškėjui, prašydamas jo (Pareiškėjo) pateikti senus duomenis.

6. Dėl įsiteisėjusio teismo sprendimo ir antstolio vykdomo skolos išieškojimo. Inspekcija ignoravo įsiteisėjusį teismo sprendimą, kuriuo iš Pareiškėjo priteista skola realiai išieškoma antstolio. Pareiškėjo teigimu, skolos išieškojimas pavirtina prievolės egzistavimą, skolinio santykio realumą, faktinį sandorio įgyvendinimą.

7. Dėl bendradarbiavimo ir informacijos pateikimo pirminio patikrinimo metu. Pareiškėjas pažymėjo, kad teiginiai apie jo nebendradarbiavimą ar informacijos nepateikimą neatitinka tikrovės, nes pirmojo patikrinimo metu visa prašoma informacija buvo pateikta mokesčių administratoriaus nurodytais el. pašto adresais.

8. Dėl išlaidų ir pajamų skaičiavimo metodikos. Inspekcija taikė hipotetinį grynujų pinigų modelį, vartojimo išlaidas nustatė pagal statistinius duomenis, nevertino realių gyvenimo aplinkybių. Pareiškėjas pažymėjo, kad pagal teismų praktiką statistiniai duomenys negali pakeisti faktinių aplinkybių.

9. Išvada. Pareiškėjas prašo Komisijos neatsižvelgti į pakartotinio patikrinimo akte padarytas išvadas ir neapskaičiuoti papildomų mokestinių prievolių.

Priešingos pozicijos laikosi Inspekcija.

Inspekcija skundžiamo sprendimo pirma dalimi patvirtino Inspekcijos 2025-12-09 patikrinimo aktą Nr. (21.222 Mr) FR0680-365 (toliau – patikrinimo aktas) ir jame apskaičiuotą mokėtiną 1 810,40 Eur gyventojų pajamų mokestį (toliau – GPM).

Antra sprendimo dalimi apskaičiavo 900,64 Eur GPM delspinigius.

Trečia skundžiamo sprendimo dalimi Inspekcija skyrė 1 357,80 Eur GPM baudą (75 proc. dydžio).

Skundžiamame sprendime nurodyta, kad Inspekcijos autorizuotų elektroninių paslaugų srityje „Mano VMI“ (toliau – Inspekcijos „Mano VMI“, „Mano VMI“) patikrinimo aktas įkeltas 2025-12-09 ir, vadovaujantis Inspekcijos portalo e.VMI autorizuotų elektroninių paslaugų srities Mano VMI naudojimo taisyklių¹ 18 punktu, laikomas įteiktu jo įkėlimo į „Mano VMI“ dieną pagal Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo (toliau – MAĮ) 164 straipsnio 4 dalį (t. y. 2025-12-09). Tačiau iki 2026-01-08, t. y. per MAĮ 131 straipsnio 1 dalyje nustatytą 30 dienų terminą nuo patikrinimo akto įteikimo dienos, pastabų dėl patikrinimo akto Pareiškėjas nepateikė. Inspekcija sprendime nurodė, kad išnagrinėjus patikrinimo aktą kartu su patikrinimo medžiaga patikrinimo aktas tvirtinamas.

1. Dėl gyventojų pajamų mokesčio įstatymo pažeidimų. Pareiškėjo pakartotinį 2018-01-01–2021-12-31 laikotarpio GPM mokestinį patikrinimą, Inspekcija nustatė, kad Pareiškėjas 2018–2021 m. laikotarpiu gavo 12 283,95 Eur kitas apmokestinamąsias pajamas, kurių nedeklaravo, neapskaičiavo ir nesumokėjo 1 810,40 Eur GPM. Mokesčių administratorius pripažino, kad Pareiškėjo išlaidos minėtu laikotarpiu viršijo jo pajamas, o lėšų gavimo realumas pagal nurodytus paskolų sandorius su fiziniais asmenimis (D.D., E.E. ir kt.) nebuvo įrodytas.

1.1. Dėl sudarytų sandorių su D.D.. Pareiškėjas pirminio mokestinio patikrinimo metu 2023-03-24 paaiškinime nurodė, kad D.D. 2018 m. grynaisiais pinigais suteikė 30 000 Eur paskolą, kuri 2021-12-31 nebuvo grąžinta. Pakartotinio patikrinimo metu naujų aplinkybių, kurios galėtų paneigti pirminio patikrinimo metu nustatytas išvadas, nenustatyta, Pareiškėjas ir D.D. papildomų įrodymų nepateikė. Atsižvelgiant į tai, kad pakartotinio patikrinimo metu nepateikta duomenų, leidžiančių pakeisti pirminio

¹ Patvirtintos Inspekcijos 2012-10-03 viršininko įsakymu „Dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos portalo e. VMI autorizuotų elektroninių paslaugų srities Mano VMI naudojimo taisyklių patvirtinimo“ Nr. VA-91

patikrinimo metu padarytas išvadas dėl sandorių sudarymo ir D.D. finansinių galimybių suteikti paskolą, skundžiamame sprendime pirminio patikrinimo išvados nepakeistos.

D.D. 2023-04-18 paaiškinime nurodė, kad Pareiškėjas yra jo pusbrolis ir patvirtino, jog 2018 m. jam grynaisiais pinigais paskolino 30 000 Eur bei pateikė skolos rašteliu (2018-03-04 – 3 000 Eur, 2018-03-29 – 3 000 Eur, 2018-05-10 – 3 000 Eur, 2018-05-30 – 3 000 Eur, 2018-06-10 – 3 000 Eur, 2018-07-14 – 3 000 Eur, 2018-08-19 – 3 000 Eur, 2018-09-19 – 3 000 Eur, 2018-10-11 – 3 000 Eur, 2018-11-06 – 3 000 Eur). D.D. teigimu, jis dirbo Anglijoje, paskolos buvo suteiktos svarais, koku tikslu Pareiškėjas skolinosi pinigus, nesidomėjo, paskolos suteiktos be palūkanų, paskolintas lėšas Pareiškėjas grąžins pagal poreikį, 2023-04-18 pinigines lėšas yra negrąžintos. Gautas pajamas bei turėtas santaupas patvirtinančių dokumentų D.D. nepridėjo. Pareiškėjas bei D.D. paaiškinimuose nenurodė vietos (valstybės), kurioje buvo perduoti pinigai, ir nepateikė jokių įrodymų, patvirtinančių piniginių lėšų perdavimą grynaisiais pinigais. Pareiškėjas nepateikė lėšų keitimo iš svarų į eurus įrodymų. Nustatyta, kad Pareiškėjas neturi lėšų paskolai grąžinti bei nuosavo turto, kuris gali užtikrinti lėšų grąžinimą.

Kaip nurodė Inspekcija, siekiant nustatyti D.D. galimybes paskolinti pinigines lėšas, buvo išanalizuota ir įvertinta Inspekcijos informacinėse duomenų bazėse esanti informacija. D.D. gyventojo (šeimos) turto deklaracijų neteikė, turėto turto, suteiktų (gautų) paskolų ir turėtų santaupų grynaisiais pinigais bei banko sąskaitose nedeklaravo. Taip pat D.D. nedeklaravo išvykimo į Jungtinę Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystę. Inspekcijos duomenimis, D.D. nuo 2007-06-19 iki 2007-07-23 ir nuo 2019-07-19 iki šiol dirba Lietuvoje, yra teikęs metines pajamų deklaracijas už 2012 m. ir 2016 m. (forma GPM308), už 2019–2023 m. (forma GPM311). Metinėje pajamų deklaracijoje už 2012 metus gautų pajamų nedeklaravo, 2016 metų pajamų deklaracijoje deklaravo užsienio valstybėje (Jungtinėje Karalystėje) gautas pajamas (neatskaičius mokesčių), kurių suma nėra didelė. Tretieji asmenys teikė duomenis apie D.D. išmokėtas pajamas (išmokas) už 2019–2023 m. laikotarpį, kurių suma nėra didelė.

Nekilnojamojo turto registro (toliau – NTR) duomenimis, D.D. asmeninės nuosavybės teise priklausė žemės sklypas, gyvenamasis namas su ūkiniais pastatais (duomenys neskelbtini) (įsigyti 2019 m., parduoti 2020 m.). D.D. taip pat priklauso žemės sklypas ir gyvenamasis namas, esantys (duomenys neskelbtini) (įsigyti 2020 m. iš Pareiškėjo sutuoktinės C.C.). D.D. 2019 m. pagal sudarytą paskolos sutartį pasiskolino pinigines lėšas iš fizinio asmens.

Atsižvelgdama į pirminio ir pakartotinio patikrinimo metu surinktą informaciją, Inspekcija sprendime padarė išvadą, kad Pareiškėjas neįrodė lėšų gavimo realumo pagal 2018 m. neva sudarytus paskolų sandorius su D.D.. Inspekcija konstatavo, jog Pareiškėjas iš D.D. pasiskolintomis 30 000 Eur lėšomis faktiškai nedisponavo, o sandoriai neturėjo ekonominės prasmės (suteiktos be palūkanų, nenustatytas konkretus grąžinimo terminas, prievolės įvykdymas neužtikrintas įkeitimu ar kitomis paskolų grąžinimo priemonėmis), todėl ši suma negali būti pripažinta Pareiškėjo lėšų šaltiniu.

1.2. Dėl sudarytų sandorių su kitais fiziniais asmenimis. Pareiškėjas pirminio patikrinimo metu 2023-03-24 paaiškinime nurodė, kad iš fizinių asmenų E.E. (toliau – F.F.; pirminio patikrinimo metu nurodytas, kaip E.E., suteikė 10 000 Eur), F.F. (toliau – F.F.; suteikė 4 000 Eur), G.G. (toliau – G.G.; suteikė 2 000 Eur), H.H. (toliau – H.H.; suteikė 2 000 Eur), I.I. (toliau – I.I.; suteikė 5 000 Eur), J.J. (toliau – J.J.; suteikė 3 000 Eur), K.K. (toliau – K.K.; suteikė 4 000 Eur), L.L. (toliau – L.L.; suteikė 4 000 Eur) ir dar iš dviejų fizinių asmenų, kurių pavardžių Inspekcija neįskaitė, kurie suteikė po 3 000 Eur, pasiskolino grynusius pinigus (toliau – 10 fizinių asmenų). Iš viso iš šių fizinių asmenų gyventojas nurodė gavęs 40 000 Eur paskolas.

Pareiškėjas minėtame paaiškinime patikslino, kad H.H. 2 000 Eur ir L.L. 1 000 Eur paskolas banko pavedimais grąžino sutuoktinė C.C.. Inspekcija pažymėjo, kad H.H. (2 000

Eur) ir L.L. (1 000 Eur) gautos ir grąžintos paskolos įvertintos C.C. mokestinio patikrinimo metu, vertinant C.C. pajamų šaltinius bei jos patirtas išlaidas.

Pareiškėjas nenurodė paskolas suteikusių 10 fizinių asmenų kontaktinių duomenų, todėl 2023-04-04 ir 2024-04-22 buvo duoti mokesčių administratoriaus nurodymai papildyti 2023-03-24 pateiktą informaciją dėl fizinių asmenų suteiktų (jiems grąžintų) paskolų, nurodant konkrečią paskolų suteikimo (grąžinimo) datą, būdą (mokėjimo pavedimais, grynaisiais pinigais) bei žinomus paskolas suteikusių fizinių asmenų kontaktinius duomenis (gimimo metus, gyvenamosios vietos adresą, elektroninio pašto adresą ir kt.). Gyventojas prašomos informacijos nepateikė, paskolas suteikusių asmenų kontaktinių duomenų bei paskolų suteikimo aplinkybių nenurodė, gautas paskolas patvirtinančių įrodymų nepateikė, todėl Pareiškėjo pirminio patikrinimo metu fizinių asmenų suteiktos paskolos 37 000 Eur (40 000 Eur suteiktos paskolos – 3 000 Eur C.C. grąžintos paskolos) nepripažintos vertinant Pareiškėjo pajamų šaltinius.

Pakartotinio patikrinimo metu Pareiškėjui 2025-04-29 ir 2025-05-29 duoti mokesčių administratoriaus nurodymai pateikti F.F., M.B., G.G., H.H., I.I., J.J., L.L., K.K. asmens tapatybę patvirtinančius duomenis (gimimo datą, deklaruotos gyvenamosios vietos adresą ir kt.), nurodyti su šiais asmenimis sudarytų paskolų sandorių aplinkybes (nurodant tikslias paskolų suteikimo (grąžinimo) datas, piniginių lėšų perdavimo būdą (mokėjimo pavedimais, grynaisiais pinigais)) ir pridėti gautas (grąžintas) paskolas patvirtinančius dokumentus. Pareiškėjas 2025-06-05 pateiktame atsakyme nurodė, kad Komisijai dėl pirminio patikrinimo akto pateiktame skunde nurodė E.E., F.F., G.G., H.H., I.I., J.J., L.L., K.K. kontaktus. Šių asmenų tapatybę patvirtinančių duomenų pateikti negali, nes tai draudžia Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas (toliau – BDAR). Taip pat nurodė, kad prašomi duomenys (gimimo datos ar deklaruotų gyvenamųjų vietų adresai) Pareiškėjui nėra žinomi.

Komisijai pateiktame 2025-02-05 skunde (toliau – pirminis skundas Komisijai) Pareiškėjas nurodė E.E., F.F., G.G., I.I. ir L.L. kontaktinius duomenis (telefono numerius). Taip pat nurodė, kad J.J. kontaktai neišsaugoti. Dėl iš K.K. gautos paskolos A.A. nurodė, kad 2021 metais pradėta vykdomoji byla dėl skolos iš Pareiškėjo išieškojimo.

Pakartotinio patikrinimo metu (2025-05-29) K.K., E.E., L.L. ir I.I. išsiųsti raštai pateikti informaciją apie sudarytus paskolų sandorius su Pareiškėju. Su F.F. ir G.G. pirminiame skunde Komisijai nurodytais kontaktais telefono numeriais susisiekti nepavyko.

Pareiškėjui 2025-08-01 duotas mokesčių administratoriaus nurodymas tiksliai nurodyti, kada ir kokio dydžio paskolas suteikė K.K., E.E., L.L. ir C.C., kada ir kokios paskolų sumos šiems asmenims grąžintos, koku būdu (mokėjimo pavedimais, grynaisiais pinigais) buvo suteiktos ir grąžintos paskolos nurodytiems asmenims. Taip nurodyti kada ir kokioms išlaidoms apmokėti Pareiškėjas panaudojo skolintas lėšas. Pareiškėjas prašomos informacijos nepateikė, paskolų suteikimo aplinkybių nenurodė bei gautas paskolas patvirtinančių įrodymų nepateikė. Iki pakartotinio patikrinimo pabaigos Pareiškėjas penkis kartus neįvykdė mokesčių administratoriaus nurodymų ir nepateikė esminių duomenų, reikalingų sandorių patikimumui nustatyti (2023-04-04, 2024-04-22, 2025-04-29, 2025-05-29, 2025-08-01).

Inspekcija, įvertindama Pareiškėjo pasisakymus ankstesniuose ginčo etapuose, nurodė, kad mokesčių mokėtojas nepagrįstai vadovaujasi BDAR nuostatų pažeidimu. Paaiškinimo, kad tam, jog mokesčių administratorius galėtų patikrinti sandorio realumą, gyventojas privalėjo pateikti bent minimalius duomenis (pavyzdžiui, gimimo metus, telefoną) arba gauti ir pateikti paskolas suteikusių asmenų sutikimus naudoti jų duomenis atliekamo patikrinimo tikslais. Atsisakymas pateikti kontaktinius duomenis ir nesugebėjimas užtikrinti galimybės patikrinti sandorių šaltinius, remiantis BDAR, neatleidžia gyventoją nuo įrodinėjimo naštos pagal MAĮ nuostatas.

Skundžiamame sprendime nurodyta paskolų davėjų pateikta informacija ir nustatyti prieštaravimai.

1) K.K. 2025-06-04 paaiškino, kad Pareiškėją pažįsta seniai bei nurodė, jog 2017 m. ar 2018 m. (tiksliai nepamena) Pareiškėjui grynaisiais pinigais yra paskolinęs 3 500 Eur statyboms. Paskolos teiktos be palūkanų, skola negrąžinta.

Pareiškėjo pakartotinio patikrinimo metu (2025-04-30) antstoliui M.M. (toliau – M.M.) išsiųstas raštas pateikti informaciją ir dokumentus, patvirtinančius 2018–2021 m. vykdytas bylas Pareiškėjo atžvilgiu ir nurodyti išieškotas sumas. Antstolis M.M. 2025-05-23 atsakyme nurodė, kad skolininko Pareiškėjo atžvilgiu yra vykdoma viena byla (vykdomojo dokumento išdavimo data 2021-03-31) dėl skolos (3 984,42 Eur) išieškojimo M.M. naudai. Taip pat nurodė, kad laikotarpyje nuo 2021 m. balandžio mėnesio iki šios dienos (2025-05-23) išieškotų lėšų iš skolininko Pareiškėjo nėra.

Antstoliui M.M. 2025-10-15 išsiųstas raštas papildyti 2025-05-23 pateiktą informaciją ir nurodyti įsiskolinimo K.K. atsiradimo pagrindą, pirminę skolos atsiradimo datą bei pridėti Vilniaus miesto apylinkės teismo vykdomojo rašto Nr. e2-1297-863/2021 kopiją. Antstolis M.M. 2025-11-10 pateikė prašomą informaciją. Remiantis Vilniaus miesto apylinkės teismo 2021-03-31 vykdomuoju raštu Nr. e2-1297-863/2021, teismas iš Pareiškėjo priteisė 3 500 Eur skolą ir 484,42 Eur palūkanas.

Kaip nurodė Inspekcija, vertinant Pareiškėjo ir K.K. pateiktus duomenis, matyti, kad patys sandorio dalyviai nesutaria dėl tikslios paskolos sumos (Pareiškėjas nurodo gavęs 4 000 Eur; K.K. nurodė paskolinęs 3 500 Eur), nors teismas priteisė 3 500 Eur skolą. Taip pat nesutariama dėl tikslios datos („2017 m. ar 2018 m. (tiksliai nepamena)“). Antstoliui pateiktas K.K. prašymas priimti vykdyti vykdomąjį dokumentą patvirtina, kad jo (K.K.) gyvenamoji vieta yra Jungtinė Karalystė.

Skundžiamame sprendime atkreiptas dėmesys į tai, kad K.K. nurodyta paskolos paskirtis „statyboms“ neatitinka nustatytų faktinių aplinkybių, nes namo statybas tikrinamuoju laikotarpiu vykdė gyventojas sutuoktinė, su kuria sudaryta poveidybinė sutartis (turtas yra asmeninė jos nuosavybė). Šis prieštaravimas rodo, kad paskolos davėjo nurodyta lėšų paskirtis prasilenkia su faktine situacija (gyventojas statybų nevykdė) ir tiesiogiai prieštarauja paties gyventojas paaiškinimams, jog skolintos lėšos buvo naudojamos asmeninėms vartojimo išlaidoms apmokėti. Tokie esminiai šalių parodymų neatitikimai dėl pinigų paskirties tik dar labiau patvirtina abejones dėl paties paskolos sandorio sudarymo ir lėšų perdavimo realumo.

Nors antstolis vykdo skolos išieškojimą, civilinis teismo sprendimas (teismo įsakymas) dėl skolos priteisimo mokestine prasme nėra tapatu faktiniam pinigų perdavimo patvirtinimui. Inspekcija pažymėjo, kad teismo įsakymas priimamas supaprastinta tvarka, remiantis tik kreditoriaus pareiškimu, teismui netikrinant paskolos sandorio sudarymo aplinkybių bei faktinio pinigų perdavimo realumo. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) praktikoje laikomasi pozicijos, kad teismo įsakymas dėl skolos išieškojimo yra tik tam tikra civilinio teisinio pobūdžio pasekmė ir mokestine teisine prasme savaime nepagrindžia mokestinėje byloje tiriamo pajamų gavimo fakto². Kitaip tariant, nesant kitų objektyvių įrodymų (paskolos sutarčių, pinigų perdavimo–priėmimo dokumentų ir kt.), formalus teismo sprendimas neįrodo, kad Pareiškėjas būtent 2018 m. iš K.K. realiai gavo 3 500 Eur sumą grynaisiais pinigais.

2) E.E. 2025-06-10 paaiškino, kad Pareiškėją pažįsta seniai, yra draugai bei nurodė, kad kelis kartus grynaisiais pinigais jam yra skolinęs pinigus (paskolos sumos nenurodė). Paskolas teikė be palūkanų, skola negrąžinta. E.E. jokių dokumentų (sutarčių, vekselių ir kt.) ar kitų įrodymų (banko išrašų apie grynųjų pinigų išėmimą, pinigų priėmimo–perdavimo aktų ir kt.), patvirtinančių 10 000 Eur paskolos grynaisiais pinigais suteikimą ir perdavimą Pareiškėjui, nepateikė.

² LVAT 2011-09-09 nutartis adm. byloje Nr. A-556-3513/2011; 2024-01-17 nutartis adm. byloje Nr. eA-473-1047/2024;

Siekiant nustatyti E.E. galimybes Pareiškėjui paskolinti pinigines lėšas, pakartotinio patikrinimo metu buvo išanalizuota ir įvertinta Inspekcijos informacinėse duomenų bazėse esanti informacija. E.E. yra teikęs metines pajamų deklaracijas už 2012–2018 m. (forma GPM308), už 2019–2021 m. (forma GPM311), kuriose deklaravo užsienio valstybėje (Airijos Respublikoje) gautas pajamas (neatskaičius mokesčių). Nors E.E. deklaravo pajamas, tačiau vien ši aplinkybė nesuponuoja išvados, kad šios deklaruotos lėšos buvo sukauptos, jomis buvo disponuojama grynųjų pinigų pavidalu ir minima pinigų suma iš tikrųjų galėjo būti paskolinta Pareiškėjui.

Pareiškėjas nepateikė jokių konkrečių ir įtikinamų įrodymų, patvirtinančių įvykusį pinigų perdavimo faktą. Duomenų, patvirtinančių suteiktą paskolą tarp Pareiškėjo ir E.E. vykdymo realumą, nenustatymas, įrodymų vertinimo prasme reiškia, kad gyventojas neįrodė savo teiginių pagrįstumo, o taip pat ir nepaneigė Inspekcijos surinktų įrodymų bei jų pagrindu padarytų išvadų apie tai, jog jis (Pareiškėjas) realiai piniginių lėšų nesiskolino.

3) L.L. 2025-06-11 paaiškino, kad Pareiškėją pažįsta seniai bei nurodė, kad jam grynaisiais pinigais paskolino 3 000 Eur (paskolos suteikimo datos nenurodė). Paskolas teikė be palūkanų. Dalį paskolos (1 000 Eur) grąžino banko pavedimais Pareiškėjo sutuoktinė, likusi skolos suma (2 000 Eur) negrąžinta. Kokiu tikslu Pareiškėjas skolinosi pinigus, nežino.

Inspekcija pažymėjo, kad L.L. gyventojų sutuoktinės L.L. pervesta 1 000 Eur suma įvertinta atliekant C.C. mokestinį patikrinimą, analizuojant jos gautas pajamas bei patirtas išlaidas. C.C. mokestinio ginčo metu neprieštaravo, jog ši 1 000 Eur suma būtų vertinama kaip jos asmeninės pajamos ir išlaidos, nepateikė jokių dokumentų, jog šiuo pavedimu ji vykdė Pareiškėjo skolinį įsipareigojimą.

Vertindama Pareiškėjo ir L.L. pateiktus duomenis, Inspekcija nurodė, kad patys sandorio dalyviai nesutaria dėl tikslios paskolos sumos (Pareiškėjas nurodo gavęs – 4 000 Eur; L.L. nurodė paskolinusi 3 000 Eur). Šis esminis neatitikimas kelia abejonių dėl sandorio aplinkybių ir paties skolinimosi fakto tikslumo. L.L. jokių dokumentų (sutarčių, vekselių ir kt.) ar kitų įrodymų (banko išrašų apie grynųjų pinigų išėmimą, pinigų priėmimo–perdavimo aktų ir kt.), patvirtinančių 3 000 Eur paskolos grynaisiais pinigais suteikimą ir perdavimą Pareiškėjui, nepateikė.

Siekiant nustatyti L.L. galimybes Pareiškėjui paskolinti pinigines lėšas, pakartotinio patikrinimo metu buvo išanalizuota ir įvertinta Inspekcijos informacinėse duomenų bazėse esanti informacija. L.L. yra teikusi metines pajamų deklaracijas už 2012–2018 m. (forma GPM308), už 2019–2021 m. (forma GPM311), kuriose deklaravo gautas pajamas. Tačiau aplinkybė, jog L.L. disponavo laisvomis piniginėmis lėšomis, kurias galėjo skolinti, nesant jokių kitų objektyvių duomenų apie šių piniginių lėšų judėjimą, nepatvirtina aplinkybės apie paskolos suteikimo realumą gyventojui.

Skundžiamame sprendime atkreiptas dėmesys į tai, kad paskolos grąžinimą už Pareiškėją, sandorio šalių teigimu, dalinai vykdė gyventojų sutuoktinė banko pavedimu, nors tarp sutuoktinių yra sudaryta poveidybinė sutartis, įtvirtinanti atskirąją nuosavybę. Šis faktas kelia pagrįstų abejonių, jog lėšos galėjo būti paskolintos Pareiškėjui, o ne jo sutuoktinei, juolab, kad nesant bendrosios jungtinės nuosavybės, sutuoktinė neturėjo teisinės pareigos ar tiesioginio ekonominio intereso dengti asmenines Pareiškėjo skolas. Šis prieštaravimas leidžia daryti išvadą, kad sandorio aplinkybės yra dirbtinės ir neįrodo grynųjų pinigų perdavimo fakto Pareiškėjui.

4) I.I. patikrinimo akto surašymo dienai atsakymo į pateiktą paklausimą nepateikė (raštas siųstas 2025-05-29). Skunde nurodytu telefono numeriu susisiekti nepavyko (I.I. neatsiliepė). I.I. paaiškinimai ir informacija apie galimai suteiktą paskolą nebuvo gauti, o tai trukdo objektyviai įvertinti lėšų kilmės šaltinius.

5) Dėl F.F., G.G., J.J., H.H. paskolų gauta informacija ir dokumentai yra nepakankami (nenurodytas grynųjų pinigų perdavimo faktas ar aplinkybės), su šiais

asmenimis susisiekti nepavyko dėl gyventojo nepateiktų patikslintų kontaktinių duomenų. Tai vertinama kaip Pareiškėjo veiksmas, trukdantis mokesčių administratoriui surinkti visus sandorius pagrindžiančius įrodymus. Inspekcija pažymėjo, kad H.H. Pareiškėjo sutuoktinės C.C. pervesta 2 000 Eur suma įvertinta C.C. mokestinio patikrinimo metu, vertinant C.C. gautas pajamas bei patirtas išlaidas. Šis faktas, atsižvelgiant į tarp sutuoktinių sudarytą poveidybinę sutartį, vėlgi kelia pagrįstų abejonių dėl tikrojo skolininko ir patvirtina bendrą situacijos nenuoseklumą.

Pakartotinio patikrinimo metu nustatyta, kad E.E. (10 000 Eur) ir L.L. (3 000 Eur) turėjo finansinių galimybių suteikti paskolas, remiantis jų deklaruotų pajamų ir išlaidų vertinimu. Tačiau šis faktas yra nepakankamas, norint pripažinti lėšas teisėtu pajamų šaltiniu, nes nėra pinigų perdavimo įrodymų: A.A., E.E. ir L.L. nepateikė jokių dokumentų ar kitų objektyvių įrodymų (banko išrašų apie grynujų pinigų išėmimą, pinigų priėmimo–perdavimo aktų ir kt.), patvirtinančių 10 000 Eur ar 3 000 Eur perdavimą Pareiškėjui grynaisiais pinigais. Įrodyta galimybė turėti pinigų nereiškia, kad jie buvo realiai perduoti gyventojui.

1.3. Dėl C.C. vykdytų piniginių lėšų pervedimo. Pareiškėjo teigimu, pirminio patikrinimo metu nebuvo įvertinta sutuoktinės 2021 m. bankiniais pavedimais jam pervesta 12 100 Eur suma ir nepagrįstai nepripažinta jo pajamomis.

Pakartotinio patikrinimo metu Pareiškėjui 2025-04-29 ir 2025-05-29 duoti mokesčių administratoriaus nurodymai pateikti Belgijos Karalystėje atidarytos banko sąskaitos Nr. BE95974085073558 (toliau – banko sąskaita Belgijoje) vykdytų operacijų išrašus už laikotarpį nuo 2018-01-01 iki 2021-12-31, pateikti informaciją, kokių sandorių pagrindu sutuoktinė į banko sąskaitą Belgijoje pervedė 12 100 Eur, nurodyti kaip šios piniginių lėšos buvo panaudotos bei pridėti piniginių lėšų panaudojimą patvirtinančius dokumentus.

Pareiškėjas 2025-06-05 paaiškinime nurodė, kad negali pateikti banko sąskaitos Belgijoje vykdytų operacijų išrašų už prašomą laikotarpį, kadangi neturi el. prieigos prie šios sąskaitos ir jau kurį laiką sąskaita nesinaudoja. Dėl sutuoktinės į banko sąskaitą Belgijoje pervestų 12 100 Eur paaiškino, kad tai lėšos, kurias jam grąžino sutuoktinė.

Pareiškėjo sutuoktinė C.C. 2025-06-03 paaiškinime nurodė, kad 2021 m. į Pareiškėjo banko sąskaitą Belgijoje pervedė 12 100 Eur, taip grąžindama per praėjusius kelis metus sutuoktinio perduotas pinigų sumas ir nežino bei negali prisiminti, kokių tikslu Pareiškėjas panaudojo šias lėšas. Inspekcijos nuomone, C.C. teiginys, kad lėšos yra „grąžinamos“, suponuoja buvus paskolos santykius tarp sutuoktinių, tačiau jokių tai patvirtinančių dokumentų (paskolos sutarčių už ankstesnius laikotarpius) sutuoktinių atliktų kontrolės veiksmų metų nepateikta. Pareiškėjas nepateikė jokių objektyvių įrodymų ar sutarčių, patvirtinančių C.C. perduotas lėšas, kurios būtų galėjusios tapti jos skola sutuoktiniui.

Kadangi Pareiškėjas nepateikė banko sąskaitoje Belgijoje vykdytų operacijų išrašų, pakartotinio patikrinimo metu (2025-06-25) išsiųstas paklausimas Belgijos Karalystės mokesčių administratoriui ir įvertinus gautą informaciją, nustatyta, kad Pareiškėjas 2018–2020 metais banko sąskaitoje Belgijoje operacijų nevykdė; 2021 m. fiziniai asmenys Pareiškėjui pervedė 13 030 Eur, t. y. C.C. pervedė 12 100 Eur, paskirtis – „sąskaitos papildymas“, N.N. (toliau – N.N.) – 550 Eur, mokėjimo paskirtis nenurodyta, O.O. (toliau – O.O.) – 375 Eur, mokėjimo paskirtis nenurodyta ir P.P. (toliau – P.P.) – 5 Eur, mokėjimo paskirtis nenurodyta.

Taip pat nustatyta, kad Pareiškėjas 2021 m. fiziniams asmenims pervedė 7 755 Eur: R.R. (toliau – R.R., deklaruota gyvenamoji vieta Danijos Karalystėje) pervedė 3 500 Eur, mokėjimo paskirtis nenurodyta, D.D. – 2 000 Eur, mokėjimo paskirtis nenurodyta, S.S. (toliau – S.S., deklaruota gyvenamoji vieta Ispanijoje) – 1 400 Eur, mokėjimo paskirtis nenurodyta, T.T. (toliau – T.T., deklaruota gyvenamoji vieta Belgijos Karalystėje) – 500 Eur,

mokėjimo paskirtis nenurodyta, P.P. (deklaruota gyvenamoji vieta Belgijos Karalystėje) – 205 Eur, mokėjimo paskirtis nenurodyta, U.U. (toliau – U.U., deklaruota gyvenamoji vieta Belgijos Karalystėje) – 150 Eur. Likusią dalį – 5 226,13 Eur (13 030 Eur – 7 755 Eur) Pareiškėjas panaudojo patirtoms vartojimo išlaidoms apmokėti. Piniginių lėšų likutis banke 2021-12-31 – 48,87 Eur (13 030 Eur gautos įplaukos – 7 755 Eur fiziniams asmenims – 5 226,13 Eur vartojimo išlaidoms apmokėti panaudotos lėšos).

Pakartotinio patikrinimo metu Pareiškėjui 2025-08-01 duotas mokesčių administratoriaus nurodymas pateikti informaciją, koku tikslu ir kokių sandorių pagrindu 2021 m. iš banko sąskaitos Belgijoje jis vykdė piniginių lėšų pervedimus fiziniams asmenims: R.R. (3 500 Eur), D.D. (2 000 Eur), S.S. (1 400 Eur), T.T. (500 Eur), P.P. (205 Eur) ir U.U. (150 Eur), nurodyti, kokių tikslų ir kokių sandorių pagrindu 2021 m. fiziniai asmenys N.N. (550 Eur) ir O.O. (375 Eur) vykdė piniginių lėšų pervedimus į Pareiškėjo vardu atidarytą banko sąskaitą Belgijoje. Pareiškėjas prašomos informacijos nepateikė, asmenų kontaktinių duomenų bei vykdytų sandorių aplinkybių nenurodė, dokumentų, patvirtinančių vykdytas operacijas banko sąskaitose, nepateikė. Inspekcijos teigimu, Pareiškėjo atsisakymas įvardinti sandorių paskirtį reiškia, kad gyventojas neįvykdė įrodinėjimo naštos pagrįsti piniginių lėšų judėjimą, o tai kelia pagrįstų abejonių dėl pervedimų tikslo ir pinigų kilmės. Vis dėlto, vertinant mokestines pasekmes, iš fizinių asmenų (N.N. ir O.O.) gautos piniginės lėšos per mokestinį laikotarpį neviršijo 2 500 Eur, todėl, vadovaujantis Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo (toliau – GPMĮ) 17 straipsnio 1 dalies 26 punkto nuostatomis, šios pajamos priskiriamos neapmokestinamosioms pajamoms ir GPM nuo jų nėra skaičiuojamas.

Pakartotinio patikrinimo metu (2025-08-01) Inspekcijos „Mano VMI“ pateikti paklausimai Pareiškėjui pinigines lėšas pervedusiems asmenims N.N. ir O.O., šių asmenų prašyta pateikti informaciją apie sudarytus sandorius su Pareiškėju. N.N. su jam skirtu dokumentu „Mano VMI“ susipažino 2025-08-01, tačiau prašomos informacijos nepateikė. O.O. 2025-09-16 pateiktame atsakyme nurodė, kad pinigines lėšas (375 Eur) Pareiškėjui pervedė už įsigytą naudotą vaikišką elektrinį keturratį³.

Taip pat Inspekcijos „Mano VMI“ pateiktas paklausimas (2025-08-01) D.D. ir prašyta nurodyti Pareiškėjo iš užsienio banko sąskaitos pervestų lėšų paskirtį bei tikslą. D.D. su jam skirtu dokumentu „Mano VMI“ nesusipažino, prašomos informacijos nepateikė. Pažymėtina, kad su kitais asmenimis (R.R., S.S., T.T., P.P., U.U.) susisiekti nepavyko, Inspekcijos duomenų bazėse turimais duomenimis šių asmenų gyvenamoji vieta deklaruota užsienio valstybėse, kitos informacijos apie šių asmenų kontaktinius duomenis (telefono numeris, el. pašto adresas ar kt.) nėra.

Pakartotinio patikrinimo metu Inspekcija padarė išvadą, kad Pareiškėjas 2021 m. į Belgijos Karalystės banko sąskaitą gavo 13 030 Eur pinigines lėšas. Didžiąją šios sumos dalį sudarė sutuoktinės pervestos lėšos (12 100 Eur), o likusią dalį – kitų trijų fizinių asmenų (N.N., O.O., P.P.) atlikti mokėjimai (930 Eur). Nustatyta, kad Pareiškėjas gautas pinigines lėšas (13 030 Eur) panaudojo tokiu būdu: 6 skirtingiems fiziniams asmenims (R.R., D.D., S.S., T.T., P.P., U.U.) pervedė 7 755 Eur, likusią 5 226,13 Eur sumą panaudojo apmokėdamas asmenines vartojimo išlaidas mokėjimų pavedimais ir atsiskaitydamas parduotuvėse kortele. Belgijos Karalystėje atidarytos banko sąskaitos tikrintinu laikotarpiu Pareiškėjas grynaisiais pinigais nepapildė, grynujų pinigų iš sąskaitos neišsigrynino. Kadangi Pareiškėjas, nepaisant kelių mokesčių administratoriaus nurodymų, nepateikė jokių paaiškinimų ar dokumentų, patvirtinančių piniginių lėšų gavimo ir pervedimo aplinkybes,

³ Pagal GPMĮ 17 straipsnio 1 dalies 27 punktą iš ne individualios veiklos turto pardavimo gautos pajamos, kurių suma neviršija 2 500 Eur, priskiriamos neapmokestinamosioms pajamoms. O.O. pervesta 375 Eur suma (už vaikišką keturratį) ir N.N. pervesta 550 Eur suma priskiriama Pareiškėjo gautoms neapmokestinamosioms pajamoms;

šios išvados, kaip nurodyta skundžiamame sprendime, yra grindžiamos iš trečiųjų šalių gauta oficialia informacija.

1.4. Pajamų ir išlaidų vertinimas laikotarpiu nuo 2018-01-01 iki 2021-12-31.

Inspekcijos 2023-01-30 išsiųstame pranešime apie numatomą mokestinį tyrimą Pareiškėjo buvo prašyta nurodyti 2018-01-01 turėtas santaupas grynaisiais pinigais. Pareiškėjas 2023-02-07 paaiškinime nurodė, kad 2018-01-01 santaupų grynaisiais pinigais neturėjo.

Inspekcijos duomenimis, Pareiškėjas iki tikrinamojo laikotarpio (iki 2018-01-01) grynaisiais pinigais gavo 5 340 Eur su darbo santykiais susijusias pajamas (atskaičius mokesčius). Pagal bankų sąskaitų išrašų duomenis gautų pajamų bei patirtų išlaidų iki 2018-01-01 nenustatyta. Taigi, Pareiškėjas 2018-01-01 santaupų grynaisiais pinigais bei lėšų likučio banke neturėjo.

Pareiškėjas ir C.C. 2014-04-22 sudarė vedybų sutartį⁴, pagal kurią visas turtas įgytas kiekvieno sutuoktinio vardu santuokos metu po poveidybinės sutarties sudarymo laikomas asmenine kiekvieno sutuoktinio nuosavybe, todėl mokestinio patikrinimo metu tiek A.A., tiek jo sutuoktinės ir išlaidos (tarp jų ir vartojimo išlaidos) vertintos atskirai.

Pareiškėjas 2023-02-07 paaiškinime nurodė, kad tikrinamuoju laikotarpiu (2018–2021 m.) grynaisiais pinigais patyrė 15 000 Eur vartojimo išlaidas, todėl mokestinio patikrinimo metu vertinta, kad gyventojas laikotarpiu nuo 2018-01-01 iki 2021-12-31 kiekvienais metais vidutiniškai patyrė po 3 750 Eur vartojimo išlaidų (iš viso 15 000 Eur / 4 m.) grynaisiais pinigais. Pareiškėjo nurodytos patirtų vartojimo išlaidų sumos atitinka išlaidas, apskaičiuotas pagal Statistikos departamento⁵ nustatytas vidutines vartojimo išlaidas vienam ūkio nariui pagal ekonominę grupę „Didieji miestai“. Pakartotinio patikrinimo metu atlikus Pareiškėjo banko sąskaitos Belgijoje išrašų analizę, nustatyta, kad gyventojas 2021 m. banko pavedimais patyrė 5 226,13 Eur vartojimo išlaidas. Todėl vertinta, kad 2021 metais iš viso banko pavedimais ir grynaisiais pinigais gyventojas patyrė 8 976,13 Eur (3 750 Eur vartojimo išlaidos patirtos grynaisiais pinigais + 5 226,13 Eur vartojimo išlaidos patirtos mokėjimų pavedimais).

Siekiant nustatyti Pareiškėjo 2018-01-01–2021-12-31 laikotarpiu gautas pajamas bei patirtas išlaidas, išnagrinėta kreditų įstaigų pateikta informacija apie atidarytose bankų sąskaitose vykdomas pinigines operacijas, Inspekcijos turima informacija bei gyventojų pateikti duomenys.

Pirminio patikrinimo metu nustatyta, kad A.A. laikotarpiu nuo 2018-01-01 iki 2021-12-31 gavo 2 716,05 Eur pajamas (2018 m. – 1 887,35 Eur, 2019 m. – 114,50 Eur, 2020 m. – 483,22 Eur, 2021 m. – 230,98 Eur) ir patyrė 15 000 Eur išlaidas (2018 m. – 3 750 Eur, 2019 m. – 3 750 Eur, 2020 m. – 3 750 Eur, 2021 m. – 3 750 Eur), t. y. gyventojų išlaidos 12 283,95 Eur viršijo turėtas pajamas.

Pakartotinio patikrinimo metu nustatyta, kad A.A. laikotarpiu nuo 2018-01-01 iki 2021-12-31 gavo 15 746,05 Eur pajamas / įplaukas (iš tos sumos 2018 m. – 1 887,35 Eur, 2019 m. – 114 50 Eur, 2020 m. – 483,22 Eur, 2021 m. – 13 260,98 Eur) ir patyrė 27 981,13 Eur išlaidas (2018 m. – 3 750 Eur, 2019 m. – 3 750 Eur, 2020 m. – 3 750 Eur, 2021 m. – 16 731,13 Eur). Įvertinus, kad Pareiškėjas 2018-01-01 piniginių lėšų likučio banke ir ne banke neturėjo, 2018–2021 m. gautas pajamas – 15 746,05 Eur, patirtas išlaidas – 27 981,13 Eur, piniginių lėšų likutį 2021-12-31 banke – 48,87 Eur (pinigų likučio 2021-12-31 ne banke neturėjo), nustatyta, kad gyventojų 2018–2021 m. patirtos išlaidos 12 283,95 Eur viršijo gautas pajamas (27 981,13 Eur 2018–2021 m. išlaidos – 15 746,05 Eur 2018–2021 m. pajamos (įplaukos) + 48,87 Eur lėšų likutis banke 2021-12-31).

Pakartotinio patikrinimo metu vertinant Pareiškėjo 2021 m. gautas pajamas ir patirtas išlaidas į gyventojų pajamas (įplaukas) papildomai įtrauktos fizinių asmenų (C.C.,

⁴ Vedybų sutarčių registro duomenys;

⁵ Nuo 2023 m. Lietuvos statistiko departamentas tapo Valstybės duomenų agentūra;

N.N., O.O., P.P.) pervestos lėšos banko sąskaitoje Belgijoje (13 030 Eur); į išlaidas papildomai įtraukti fiziniams asmenims (R.R., D.D., S.S., T.T., P.P., U.U.) banko sąskaitoje Belgijoje pervestos lėšos (7 755 Eur) bei vykdyti mokėjimai šio banko sąskaitoje, apmokant vartojimo išlaidas (5 226,13 Eur).

Inspekcija, įvertinusi pakartotinai surinktą informaciją apie Pareiškėjo tikrinamojo laikotarpio pradžioje turėtas santaupas, tikrinamojo laikotarpiu gautas pajamas ir patirtas išlaidas, nustatė, kad Pareiškėjo 2018–2021 m. patirtos išlaidos 12 283,95 Eur (iš tos sumos 2018 m. – 1 862,65 Eur, 2019 m. – 3 635,50 Eur, 2020 m. – 3 266,78 Eur, 2021 m. – 3 519,02 Eur) viršijo gautas pajamas. Šioms išlaidų sumoms apmokėti Pareiškėjas naudojo kitas įstatymų nustatyta tvarka neapmokestintas pajamas, kurių nedeklaravo teisės aktų nustatyta tvarka, GPM neapskaičiavo, nesumokėjo ir tuo pažeidė GPMĮ 22 straipsnio 3 dalies, 25 straipsnio 1 dalies ir 27 straipsnio 1 dalies nuostatas. Vadovaudamasi MAĮ 70 straipsnio 1–2 dalių⁶ bei Mokesčių apskaičiavimo pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą taisyklių⁷ (toliau – Taisyklės) nuostatomis, Inspekcija Pareiškėjo mokesčio bazę nustatė ir GPM apskaičiavo pagal mokesčių administratoriaus atliktą įvertinimą, t. y. taikydama Taisyklių 6.3.3 papunktyje numatytą išlaidų metodą, kadangi Pareiškėjo mokestinio patikrinimo metu nustatytos aplinkybės atitiko Taisyklių 4.1 punkto nuostatas⁸. Inspekcija konstatavo, kad Pareiškėjas 2018–2021 m. papildomai gavo 12 283,95 Eur kitas apmokestinamąsias pajamas, kurios, vadovaujantis GPMĮ 22 straipsnio 3 dalies nuostatomis, pripažįstamos B klasės pajamomis, ir nuo kurių, taikydama GPMĮ 6 straipsnio 1 dalyje nustatytą 15 proc. GPM tarifą, Pareiškėjui apskaičiavo 1 810,40 Eur mokėtiną GPM.

2. Dėl mokestinės atsakomybės taikymo. Skundžiamame sprendime nurodyta, kad mokestinė atsakomybė⁹ yra reglamentuota mokesčių įstatymuose, MAĮ VII skyriuje „Mokesčių įstatymų pažeidimai ir atsakomybė“, poįstatyminiuose teisės aktuose. Taip pat Inspekcijos viršininkas yra patvirtinęs Baudų skyrimo ir delspinigių skaičiavimo metodiką¹⁰ (toliau – Metodika).

2.1. Dėl baudos skyrimo. Inspekcija pažymėjo, kad baudos skyrimo pagrindai ir sąlygos yra įtvirtintos MAĮ 139, 140 straipsniuose, Metodikos 17 punkte bei teismų praktikoje. Atsižvelgdama į MAĮ 140 straipsnio 1 dalį¹¹, vadovaudamasi pažeidimo padarymo

⁶ MAĮ 70 straipsnio 1 dalis nustato, kad tais atvejais, kai mokesčių mokėtojai nevykdo arba netinkamai vykdo savo pareigas apskaičiuoti mokesčius, bendradarbiauti su mokesčių administratoriumi, tvarkyti apskaitą, saugoti apskaitos ar kitus dokumentus ir dėl to mokesčių administratorius negali nustatyti mokesčio mokėtojo mokestinės prievolės dydžio įprastine, tai yra atitinkamo mokesčio įstatyme nustatyta tvarka, mokesčių mokėtojams priklausančią mokėti mokesčio sumą mokesčių administratorius apskaičiuoja pagal jo atliktą įvertinimą, atsižvelgdamas į visas įvertinimui reikšmingas aplinkybes, turimą informaciją ir prireikus parinkdamas savo nustatytus įvertinimo metodus, atitinkančius protingumo bei, kiek objektyviai įmanoma, teisingo mokestinės prievolės dydžio nustatymo kriterijus. Šio straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad detalią šio straipsnio įgyvendinimo tvarką pagal savo kompetenciją nustato centrinis mokesčių administratorius, suderinęs su finansų ministru;

⁷ Patvirtintos Inspekcijos viršininko 2004-05-24 įsakymu Nr. VA-103 „Dėl Mokesčių apskaičiavimo pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą taisyklių patvirtinimo“;

⁸ Pagal 4.1 punktą įvertinimas gali būti atliekamas, kai mokesčių mokėtojas nevykdo arba netinkamai vykdo savo pareigas apskaičiuojant mokesčius (nepateikia mokesčio deklaracijos, nustatytą tvarka patvirtintos ataskaitos ar kito dokumento, į mokesčio deklaraciją įrašo neteisingus (nepatikimus, prieštaravingus) duomenis, mokesčių mokėtojo įsigyto turto vertė ir / ar asmeninės išlaidos per atitinkamą laikotarpį yra didesnės už deklaruotas pajamas ir kitais atvejais);

⁹ Mokesčių įstatymų pažeidimas ir atsakomybė Lietuvos nacionalinėje teisėje nėra savarankiška kategorija (nors kartais vadinama mokestine atsakomybe). Ji iš esmės suprantama, kaip kompleksinis teisinis institutas, apimantis atskiras atsakomybės rūšis, t. y. baudų pagal MAĮ, administracinių nuobaudų pagal Administracinių teisės pažeidimų kodeksą (šiuo metu galioja Administracinių nusižengimų kodeksas) ar kriminalinių bausmių pagal Baudžiamąjį kodeksą taikymą;

¹⁰ Inspekcijos viršininko 2007-04-28 įsakymas Nr. VA-25 (2018-12-31 įsakymo Nr. VA-108 redakcija);

¹¹ Asmenims, pažeidusiems mokesčių įstatymus, baudos skiriamos pagal pažeidimo padarymo metu galiojančius teisės aktus, išskyrus šio įstatymo 142 straipsnyje nurodytus atvejus;

metu galiojusia MAĮ 139 straipsnio 2 dalimi¹² (baudos dydis nuo 50 proc. iki 100 proc.), nenustačiusi nei vienos Pareiškėjo atsakomybę lengvinančios aplinkybės ir nustačiusi vieną atsakomybę sunkinančią aplinkybę (Pareiškėjas nevykdė mokesčių administratoriaus nurodymų; nebendradarbiavo ir neteikė prašomos informacijos bei dokumentų, reikalingų sandorių realumui pagrįsti; sistemingai nesusipažindavo su Inspekcijos „Mano VMI“ įkeltais dokumentais; siunčiama registruotoji korespondencija grįždavo neįteikta, todėl patikrinimo metu Inspekcija turėjo rinkti ir remtis informacija surinkta iš kitų šaltinių) bei įvertinusi tai, kad mokesčių bazė buvo nustatyta pagal MAĮ 70 straipsnio nuostatas (mokesčių administratoriaus įvertinimas), nes Pareiškėjas negalėjo pagrįsti savo turto įsigijimo ir pajamų gavimo šaltinių, Inspekcija taikė MAĮ 139 straipsnio 2 dalyje numatytą sankcijos dydį ir Pareiškėjui skyrė vidutinio dydžio 75 proc. ((100 proc. + 50 proc.) : 2) baudą nuo papildomai apskaičiuotos GPM sumos – 1 357,80 Eur (1 810,40 Eur x 75 proc.).

Dėl delspinigių apskaičiavimo. Vadovaudamasi GPMĮ 36 straipsnio 2 dalies bei MAĮ 96 straipsnio 1 dalies 2 punkto, 97 straipsnio 2 dalies, 98–99 straipsnių nuostatomis, Inspekcija nuo patikrinimo akte apskaičiuotos mokėti 1 810,40 Eur GPM sumos, atsižvelgusi į GPM sumokėjimo pradelstų dienų skaičių bei į Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymais¹³ patvirtintus delspinigių už nesumokėtą arba pavėluotai sumokėtą mokestį dydžius, Inspekcija skundžiamame sprendime Pareiškėjui apskaičiavo 900,64 Eur GPM delspinigius (detalus delspinigių apskaičiavimas pridėtas prie skundžiamo sprendimo).

Komisija k o n s t a t u o j a:

Pareiškėjo 2026-01-28 skundas iš dalies tenkintinas. Skundžiamo Inspekcijos sprendimo dalis, kuria patvirtinti patikrinimo akto rezultatai ir Pareiškėjui nurodyta sumokėti 1 810,40 Eur GPM, 900,64 Eur GPM delspinigius, tvirtintina, o Inspekcijos sprendimo dalis, kuria Pareiškėjui nurodyta sumokėti 1 357,80 Eur GPM baudą (75 proc. dydžio), keistina, sumažinant skirtos baudos dydį.

Dėl procedūrinių klausimų. Inspekcijos patikrinimo aktas į „Mano VMI“ Pareiškėjui įkeltas 2025-12-09, tačiau iki 2026-01-08, t. y. per MAĮ 131 straipsnio 1 dalyje nustatytą 30 dienų terminą nuo patikrinimo akto įteikimo dienos, pastabų dėl patikrinimo akto Pareiškėjas nepateikė. Pagal MAĮ 132 straipsnio 6 dalį sprendimas dėl patikrinimo akto tvirtinimo turi būti priimtas per 35 dienas nuo patikrinimo akto įteikimo mokesčių mokėtojui dienos. Sprendimas negali būti priimtas, jei nepasibaigęs MAĮ 131 straipsnyje nustatyti pastabų dėl patikrinimo akto pateikimo terminai, išskyrus 131 straipsnio 3 dalyje nurodytą atvejį – kai mokesčių mokėtojas rašytiniu pareiškimu nurodo, kad nesinaudos savo teise pateikti pastabas dėl patikrinimo akto. Kadangi Pareiškėjas pastabų nepateikė, Inspekcija pagal MAĮ 132 straipsnio 6 dalies nuostatas sprendimą dėl patikrinimo akto tvirtinimo priėmė 2026-01-13. Pareiškėjas el. paštu pastabas dėl patikrinimo akto Inspekcijai pateikė 2026-01-28. Inspekcija pastabas (kaip skundą Komisijai) kartu su mokestinio ginčo medžiaga perdavė Komisijai.

Vykusio Komisijos posėdžio metu Pareiškėjas į klausimą, ar jo pateiktas pastabas dėl patikrinimo akto Komisija gali pripažinti skundu dėl Inspekcijos sprendimo dėl

¹² MAĮ 139 straipsnio 2 dalyje (galiojo nuo 2019-01-01 iki 2023-04-30) buvo nustatyta, kad jeigu šio straipsnio 1 dalyje nurodyta trūkstama mokesčio suma priskaičiuojama dėl mokesčių administratoriaus mokestinio patikrinimo metu nustatytų mokesčių mokėtojo pajamų, kurių gavimo šaltinių mokesčių mokėtojas negali pagrįsti, mokesčių mokėtojui skiriama nuo 50 iki 100 procentų priskaičiuotos trūkstamos mokesčio sumos dydžio bauda;

¹³ 2012-08-27 įsakymas Nr. 1K-292 „Dėl delspinigių dydžio nustatymo 2012 m. ketvirtajam ketvirčiui“ ir 2012-12-05 įsakymas Nr. 1K-408 „Dėl delspinigių dydžio nustatymo 2013 m. pirmajam ketvirčiui“;

patikrinimo akto tvirtinimo, atsakė teigiamai. Atsižvelgdama į šias aplinkybes, Komisija posėdyje Pareiškėjo skundą (pastabas) dėl Inspekcijos sprendimo išnagrinėjo iš esmės, išklausė šalių pozicijas. Taip pat Komisijos narė pranešėja papildomai pasiūlė Pareiškėjui, jei jis mano esant reikalinga, per savaitę patikslinti pateiktas pastabas. Pareiškėjas Komisijai pateikė papildomą skundą dėl ginčijamo Inspekcijos sprendimo (Komisijoje registruotas 2026-03-17). Priimdama sprendimą, Komisija įvertina tiek pirminiame skunde (pastabose), tiek ir patikslintame skunde (toliau bendrai – skundas) išdėstytus motyvus bei nurodytas aplinkybes.

Dėl mokestinio ginčo esmės. Ginčas nagrinėjamu atveju kilo dėl nurodymų Pareiškėjui sumokėti GPM ir su juo susijusias sumas, mokesčių administratoriui konstatavus, jog Pareiškėjas 2018-01-01–2021-12-31 laikotarpiu disponavo 12 283,95 Eur pinigėmis lėšomis grynaisiais pinigais, kurių šaltinių negalėjo pagrįsti įstatymų nustatyta tvarka apmokestintomis pajamomis ir kurios nebuvo deklaruotos. Mokestinės prievolės Pareiškėjui apskaičiuotos, vadovaujantis MAJ 70 straipsnio 1 dalies ir Taisyklių nuostatomis, taikant išlaidų metodą. Mokesčių administratorius nepripažino Pareiškėjo pateiktų įrodymų, kurie, Pareiškėjo teigimu, pagrindžia jo turėtas pajamas: (1) dešimties skolos raštelių, pagal kuriuos D.D. 2018 m. grynaisiais pinigais Pareiškėjui suteikė 30 000 Eur paskolas. Inspekcija pažymėjo, kad D.D. neturėjo finansinių galimybių ir negalėjo Pareiškėjui 2018 m. paskolinti 30 000 Eur grynaisiais pinigais, be to, nei Pareiškėjas, nei D.D. negalėjo paaiškinti ir nurodyti konkrečių grynųjų pinigų perdavimo / gavimo aplinkybių; (2) Pareiškėjo 2023-03-24 paaiškinime nurodytų aplinkybių, jog jis yra gavęs 40 000 Eur paskolas grynaisiais pinigais iš kitų 10 fizinių asmenų. Inspekcija nurodė, kad Pareiškėjas nepateikė įrodymų, kurie pagrįstų, jog jis realiai grynaisiais pinigais iš nurodytų asmenų gavo pinigines lėšas bei šiomis pinigėmis lėšomis faktiškai disponavo. Fiziniai asmenys, su kuriais mokesčių administratoriui pavyko susiekti, taip pat negalėjo nurodyti konkrečių grynųjų pinigų perdavimo Pareiškėjui aplinkybių.

Pareiškėjas su Inspekcijos pozicija nesutiko ir skunde Komisijai bei Komisijos posėdžio metu akcentavo, jog Inspekcija neįvykdė pirminio Komisijos sprendimo nurodymų įvertinti aplinkybes, susijusias su Pareiškėjo pajamų gavimu ir paskolų kilme, nepagrįstai nepripažino Pareiškėjo pajamomis iš pusbrolio D.D. gautų 30 000 Eur bei iš 10 fizinių asmenų gautos 40 000 Eur sumos. Pareiškėjo teigimu, jo pateikti įrodymai ir nurodytos aplinkybės (skolos rašteliai; kreditorių paaiškinimai; bankiniai pavedimai, kuriais buvo grąžinamos skolos; aplinkybė, jog D.D. 10 metų dirbo užsienyje, todėl suteikti paskolą galėjo) objektyviai patvirtina, kad nurodytas pinigines lėšas grynaisiais pinigais jis realiai gavo ir jomis disponavo. Juolab, kad kreditoriams dalis paskolų grąžinta 2021 m. bankiniais pavedimais. Inspekcija neteisingai nurodė, kad nebuvo pateikta pakankamai įrodymų dėl faktinių skolinimosi aplinkybių, nes 2025-06-04 (Inspekcijoje registruota 2026-06-05) Pareiškėjas pateikė išsamius atsakymus į mokesčių administratoriaus pateiktus klausimus. Be to, nustatyta, kad E.E. ir L.L. turėjo finansines galimybes suteikti paskolas. Pareiškėjo teigimu, jis pateikė kitų kreditorių duomenis, tačiau, mokesčių administratorius juos ne visus apklausė, tyrimas nebuvo išsamus. Pareiškėjas pažymėjo, kad, pavyzdžiui, I.I. iš Inspekcijos jokio skambučio nesulaukė. Taip pat Inspekcija ignoravo įsiteisėjusį teismo sprendimą, kuriuo iš Pareiškėjo priteista skola K.K. yra realiai išieškoma antstolio, kuris (teismo sprendimas) įrodo realiai egzistavusius civilinius teisinius santykius. Pareiškėjas pažymėjo, kad mokesčių administratorius pats aktyviai turėjo surinkti pakankamus įrodymus, o ne reikalauti jų iš mokesčių mokėtojo. Pareiškėjo nuomone, jis yra silpnoji mokestinio ginčo šalis, todėl mokesčių administratorius privalo pateikti neginčijamus įrodymus. Taip pat gyventojas tiek skunde, tiek posėdžio metu akcentavo, kad mokesčių administratorius nepagrįstai sutuoktinės C.C. 2021 m. bankiniais pavedimais jam pervestą 12 100 Eur sumą pripažino jo apmokestinamosiomis pajamomis bei nepagrįstai jo vartojimo išlaidas nustatė pagal statistinius duomenis. Pareiškėjo nuomone, mokestinis patikrinimas

užsitęsę dėl Inspekcijos veiksmų, nes buvo atliktas pakartotinis patikrinimas, todėl apskaičiuotų delspinigių dydis neatitinka teisingumo ir proporcingumo principų (mokestinis patikrinimas pradėtas 2023 m., o ginčijamas sprendimas priimtas tik 2026 m). Pareiškėjo nuomone, per tokį ilgą laikotarpį mokesčių administratorius turėjo visas galimybes apklausti paskolų davėjus, surinkti papildomus dokumentus, patikrinti paskolų suteikimo aplinkybes. Taip pat Pareiškėjas mano, kad jam skirta 75 proc. dydžio bauda yra neproporcinga. Mokesčio mokėtojo teigimu, nors Inspekcija nustatė ir atsakomybę lengvinančią aplinkybę (padaryta nedidelė žala biudžetui ir nesumokėtų mokesčių dydis neviršija 500 bazinių socialinių išmokų), ir sunkinančią (mokesčių mokėtojas vengė bendradarbiauti ir teikti aktualią informaciją, dokumentus ar paaiškinimus), tačiau, kaip nurodyta skunde, nenustatyta tyčinių gyventojų veiksmų. Be to, mokesčių administratoriaus nurodymų Pareiškėjas nevykdė ne dėl vengimo bendradarbiauti, o dėl to, kad realiai nurodymų negavo. Skunde atkreiptas dėmesys, jog buvo žinoma, kad Pareiškėjas nesinaudoja Inspekcijos „Mano VMI“ sistema, todėl klausimai jam buvo siunčiami elektroniniu paštu: (duomenys neskelbtini) ir paskutinis laiškas iš V.V. (*Komisijos pastaba*. Inspekcijos specialistė, atlikusi Pareiškėjo mokestinį patikrinimą) šiuo adresu buvo gautas 2025-05-27, atsakymas pateiktas 2025-06-04 (Inspekcijoje užregistruotas 2025-06-05). Pareiškėjas Komisijos prašo panaikinti skundžiamą Inspekcijos sprendimą (1 reikalavimas) arba įpareigoti Inspekciją atlikti naują patikrinimą, tinkamai įvertinant visas su paskolomis susijusias aplinkybes (2 reikalavimas), taip pat sustabdyti mokestinės nepriemokos išieškojimą iki galutinio ginčo išsprendimo (3 reikalavimas). Posėdžio metu Pareiškėjas Komisijos taip pat prašė paskirtą GPM baudą sumažinti (4 reikalavimas).

Įvertinus Pareiškėjo skundo ir posėdžio Komisijoje metu nurodytus motyvus, byloje esančius dokumentus ir Inspekcijos atstovo posėdžio metu pateiktus argumentus, matyti, kad iš esmės ginčas vyksta dėl faktinių aplinkybių, ar Pareiškėjas 2018-01-01–2021-12-31 laikotarpiu disponavo 12 283,95 Eur pinigineis lėšomis grynaisiais pinigais iš mokesčių administratoriui nežinomų šaltinių. Nagrinėjamu atveju ginčo dėl mokesčių teisės aktų taikymo, iš jų ir dėl mokesčių administratoriaus teisės taikyti MAĮ 70 straipsnio nuostatas, nekyla. Pareiškėjas tik lakoniškai nurodė, kad mokesčių administratorius taikė hipotetinį grynąjų pinigų modelį ir vartojimo išlaidas nepagrįstai nustatė pagal statistinius duomenis. Tačiau savo paskaičiavimų, paneigiančių mokesčių administratoriaus apskaičiuotas mokestinės prievolės sumas, Pareiškėjas nepateikė, t. y. aritmetinio mokėtinų sumų apskaičiavimo neginčijo. Atsižvelgdama į nustatytas aplinkybes, Komisija Inspekcijos sprendimo pagrįstumą nagrinėja Pareiškėjo skunde suformuotose mokestinio ginčo ribose.

Pagal GPMĮ nuostatas asmuo gavęs arba uždirbęs pajamų (bet kokia jų forma) privalo jas deklaruoti, apskaičiuoti ir sumokėti mokesčius, o jų teisingumui pagrįsti turi turėti visus Lietuvos Respublikos finansinės apskaitos įstatyme ir kituose teisės aktuose numatytus privalomus apskaitos dokumentus, sandorius ir pan. (GPMĮ 2; 3; 5; 19; 24; 25 straipsniai). Kaip nurodo LVAT, šia prasme įvairios civilinio teisinio pobūdžio sutartys dėl atitinkamų lėšų gavimo, GPMĮ taikymo prasme, nėra pirminiai ir tiesioginiai įrodymai, neginčijamai patvirtinantys atitinkamų lėšų gavimo faktą. Tokio pobūdžio sutartys tik sudaro pagrindą prielaidai, kad asmuo galėjo gauti atitinkamų lėšų pagal šiuos sandorius, tačiau jos pačios savaime neįrodo, kad asmuo iš tikrųjų šias lėšas ir gavo ir jomis disponavo¹⁴. Tokiais atvejais realus lėšų gavimo / negavimo faktas tampa įrodinėjimo dalyku, kuris gali būti įrodinėjamas bei paneigiamas visomis leistinomis priemonėmis (tiek tiesioginiais, tiek netiesioginiais įrodymais), šiuos įrodymus vertinant pagal bendrąsias įrodymų vertinimo taisykles. Vadinas, aplinkybės, ar asmuo gavo / negavo atitinkamas lėšas, ar jos

¹⁴ LVAT 2019-04-17 nutartis adm. byloje Nr. A-272-438/2019; 2024-01-31 nutartis adm. byloje Nr. A-64-575/2024;

apmokestinamos GPM, ar ne, priklauso nuo konkrečių bylos aplinkybių, joje surinktų įrodymų visumos ir pan.¹⁵

Taigi, kaip pripažįstama LVAT praktikoje, išvados apie mokesčių mokėtojo tam tikrų civilinių sandorių pagrindu gautų pajamų realumą darytinos sistemiškai bei kompleksiskai įvertinus visus tiesioginius bei netiesioginius įrodymus, pagrindžiančius ar paneigiančius objektyvų pajamų gavimo faktą. Vien atskirų formalių įrodymų (pavyzdžiui, paprasta rašytine ar notarine forma sudarytų sutarčių) apie pajamas pateikimas, nesant realaus pajamų gavimo fakto, patvirtinto visapusiška pajamų gavimo faktinių aplinkybių analize, pajamų gavimo nepagrindžia.¹⁶ Tokia išvada darytina ir atsižvelgiant į MAJ 10 straipsnio nuostatas, įtvirtinančias turinio viršenybės prieš formą principą, pagal kurį mokesčių teisiniuose santykiuose viršenybė teikiama šių santykių dalyvių veiklos turiniui, o ne jos formaliai išraiškai.¹⁷ Be to, LVAT ne kartą yra nurodęs, kad pasirinkdamas pajamas gauti grynaisiais pinigais (dėl ko šių pajamų gavimo faktas nėra fiksuojamas kredito įstaigose esančių sąskaitų įrašuose) ir šių pajamų nedeklaruodamas, pateikiant atitinkamo mokestinio laikotarpio pajamų deklaracijas (pavyzdžiui, kai tokios deklaracijos teikimas nėra privalomas), mokesčių mokėtojas prisiima ir visą riziką dėl jam tenkančios įrodinėjimo naštos.¹⁸

Taip pat LVAT yra nurodęs, jog vien tai, kad dovanų (paskolų) davėjai turėjo galimybes disponuoti sutartyse nurodytomis lėšomis, nesudaro pagrindo dovanojimo (ar paskolų) sutartyse nurodomų lėšų pripažinti realiai perduotomis¹⁹. Visa tai apsprendžia ir byloje įrodinėtinių aplinkybių pobūdį bei apimtį, o būtent, asmuo turi įrodyti, kad jis pagal civilinio teisinio pobūdžio sandorius realiai gavo GPM neapmokestinamas lėšas, o mokesčių administratorius atitinkamai turi įrodyti, kad asmuo šių lėšų pagal jo nurodomus sandorius negavo; kad jų kilmė ir pobūdis yra kitokie ir pan.²⁰

Dėl sandorių su D.D. ir sudarytų sandorių su kitais fiziniais asmenimis.

Mokesčių administratorius Pareiškėjo 2018-01-01–2021-12-31 laikotarpio gautas pajamas ir patirtas išlaidas nustatė pagal kreditų įstaigų pateiktą informaciją apie Pareiškėjo vardu atidarytose bankų sąskaitose vykdomas pinigines operacijas, Inspekcijos duomenų bazėse turimą informaciją bei paties Pareiškėjo atliktų kontrolės veiksmų metu pateiktą informaciją. Pareiškėjo nurodytos iš pusbrolio D.D. gautos 30 000 Eur paskolos bei 10 fizinių asmenų suteiktos paskolos 37 000 Eur (40 000 Eur suteiktos paskolos – 3 000 Eur C.C. grąžintos paskolos) nepripažintos realiai gautomis sumomis, kuriomis mokesčių mokėtojas galėjo realiai disponuoti, t. y. nepripažintos vertinant Pareiškėjo pajamų šaltinius.

Su šiomis Inspekcijos tiek pirminio, tiek ir pakartotinio patikrinimo metu nustatytomis aplinkybėmis ir jų pagrindu padaryta išvada Komisija sutinka ir konstatuoja, kad Pareiškėjas nagrinėjamu atveju nepateikė pakankamų ir neginčijamų įrodymų, kurie pagrįstų 30 000 Eur pagal D.D. išrašytus skolos raštelius ir 40 000 Eur pagal 10 fizinių asmenų paskolos sutartis (sutarčių Pareiškėjas nepateikė) grynaisiais pinigais gautų piniginių lėšų realų gavimo faktą. Atvirkščiai, mokesčių administratorius surinko

¹⁵ LVAT 2011-04-14 sprendimas adm. byloje Nr. A⁴⁴²-1111/2011; 2015-02-10 nutartis adm. byloje Nr. eA-110-438/2015; 2017-01-09 nutartis adm. byloje Nr. A-2342-442/2016, 2019-04-17 nutartis adm. byloje Nr. A-272-438/2019; 2024-01-31 nutartis adm. byloje Nr. A-64-575/2024;

¹⁶ 2011-09-09 adm. byloje Nr. A-556-3513/2011, 2015-02-10 adm. byloje Nr. A-110-438/2015; 2017-01-09 nutartis adm. byloje Nr. A-2342-442/2016; 2024-01-31 nutartis adm. byloje Nr. A-64-575/2024;

¹⁷ LVAT 2014-02-12 nutartis adm. byloje Nr. A-556-554/2014; 2017-01-09 nutartis adm. byloje Nr. A-2342-442/2016; 2024-01-31 nutartis adm. byloje Nr. A-64-575/2024;

¹⁸ LVAT 2010-12-31 nutartis adm. byloje Nr. A⁵⁷⁵-1852/2010; 2013-01-04 nutartis adm. byloje Nr. A⁴³⁸-2923/2012; 2013-04-15 sprendimas adm. byloje Nr. A⁶⁰²-27/2013; 2022-04-06 nutartis adm. byloje Nr. eA-244-556/2022;

¹⁹ LVAT 2019-05-29 nutartis adm. byloje Nr. eA-1057-442/2019, 2020-12-09 nutartis adm. byloje Nr. eA-4091-968/2020;

²⁰ LVAT 2019-04-17 nutartis adm. byloje Nr. A-272-438/2019;

pakankamai įrodymų, kad pagal skolos raštelius D.D. negalėjo ir neturėjo finansinių galimybių paskolinti nurodytos sumos, o dėl iš 10 fizinių asmenų pasiskolintų tam tikrų sumų, tai Pareiškėjas jokių šių sandorių pagrindžiančių įrodymų nepateikė.

Atsižvelgdama į pirminio ir pakartotinio patikrinimo metu surinktą informaciją, Inspekcija sprendime pagrįstai padarė išvadą, kad Pareiškėjas neįrodė lėšų gavimo realumo pagal 2018 m. neva sudarytus paskolų sandorius su D.D. dėl šių esminių aplinkybių:

1. Pareiškėjas ir D.D. nepateikė jokių naujų ir neginčijamų įrodymų, patvirtinančių faktinį 30 000 Eur gryųjų pinigų perdavimą;

2. Pareiškėjas MAĮ nustatyta tvarka ir terminais neteikė informacijos apie šiuos grynaisiais pinigais sudarytus sandorius, viršijančius 15 000 Eur per metus²¹. Vadovaujantis MAĮ 42¹ straipsnio 2 dalimi, tokiais sandoriais negali būti pagrindžiami gyventojo turto įsigijimo ir pajamų gavimo šaltiniai;

3. D.D. nurodžius, kad paskolos buvo suteiktos Didžiosios Britanijos svarais sterlingų, o Pareiškėjui teigiant, jog gautas lėšas naudojo asmeninėms vartojimo išlaidoms Lietuvoje (kur atsiskaitymai vykdomi eurai) apmokėti, gyventojas nepateikė jokių valiutos keitimo operacijas pagrindžiančių dokumentų;

4. šalys, teikdamos paaiškinimus, nenurodė konkrečių pinigų perdavimo aplinkybių (pavyzdžiui, vietos (valstybės), kurioje buvo perduotos didelės gryųjų pinigų sumos);

5. išanalizavus Inspekcijos duomenų bazėje esančią informaciją (santaupos, nedidelės deklaruotos pajamos Lietuvoje ir užsienyje), patvirtinta, kad D.D. neturėjo pakankamų finansinių galimybių 2018 m. suteikti Pareiškėjui 30 000 Eur paskolas grynaisiais pinigais.

Kaip nurodyta skundžiamame sprendime, iki pakartotinio patikrinimo pabaigos Pareiškėjas penkis kartus neįvykdė mokesčių administratoriaus nurodymų ir nepateikė esminių duomenų, reikalingų sandorių su 10 fizinių asmenų patikimumui nustatyti (2023-04-04, 2024-04-22, 2025-04-29, 2025-05-29, 2025-08-01). Pareiškėjas tik pirminiame skunde Komisijai nurodė kai kurių asmenų kontaktus. Pakartotinio patikrinimo metu mokesčių administratorius, įvertinęs fizinių asmenų – paskolų davėjų, su kuriais pavyko susisiekti ir kurie pateikė informaciją, nurodytą informaciją, nustatė tam tikrus prieštaravimus ir neatitikimus (detaliau dėl Pareiškėjo sandorių su 10 fizinių asmenų aplinkybių nurodyta Komisijos sprendimo p. 3–6).

Pareiškėjas ir paskolos davėjai nurodė skirtingas skolintų piniginių lėšų grynaisiais pinigais sumas (Pareiškėjas ir K.K.; Pareiškėjas ir L.L.); K.K. nurodė paskolos paskirtį – „statyboms“, tačiau namo statybą vykdė Pareiškėjo sutuoktinė, su kuria sudaryta poveidybinė sutartis (turtas yra asmeninė jos nuosavybė), be to K.K. nurodyta lėšų paskirtis tiesiogiai prieštarauja paties Pareiškėjo paaiškinimams, jog skolintos lėšos buvo naudojamos asmeninėms vartojimo išlaidoms apmokėti; E.E. (10 000 Eur) ir L.L. (3 000 Eur) turėjo finansinių galimybių suteikti paskolas, tačiau šis faktas yra nepakankamas, norint pripažinti lėšas teisėtu pajamų šaltiniu, nes nėra pinigų perdavimo įrodymų: nei Pareiškėjas, nei šie du asmenys (kaip ir likusieji fiziniai asmenys, su kuriais pavyko susisiekti) nepateikė jokių dokumentų ar kitų objektyvių įrodymų (banko išrašų apie gryųjų pinigų išėmimą, pinigų priėmimo–perdavimo aktų ir kt.), patvirtinančių 10 000 Eur ar 3 000 Eur perdavimą Pareiškėjui grynaisiais pinigais. Vadovaujantis nurodyta LVAT praktika, įrodyta galimybė

²¹ Pagal 42¹ straipsnio 1 dalį nuolatiniai Lietuvos gyventojai Inspekcijai privalo teikti informaciją apie jų sudarytus sandorius, kurie atitinka visas šias sąlygas: 1) gyventojas pagal sudarytus sandorius gauna lėšų (įskaitant pasiskolintas) iš fizinių arba užsienio juridinių asmenų; 2) asmens gyventojui per vienus kalendorinius metus grynaisiais pinigais sumokėta suma pagal vieną sandorį arba pagal keletą su tuo pačiu asmeniu sudarytų sandorių viršija 15 000 Eur; 3) sandoriai nėra notarinės formos; 4) gyventojas pagal sandorius negauna pajamų, kurios mokesčių administratoriui yra deklaruotos kitų mokesčių įstatymų nustatyta tvarka;

turėti pinigų nereikia, kad jie buvo realiai perduoti gyventojui. Be to, paskolos grąžinimą L.L. už Pareiškėją, sandorio šalių teigimu, dalinai vykdė Pareiškėjo sutuoktinė banko pavedimu, nors tarp sutuoktinių yra sudaryta poveidybinė sutartis, įtvirtinanti atskirąją nuosavybę. Inspekcija teisingai nurodė, kad šis faktas kelia pagrįstų abejonių, jog lėšos galėjo būti paskolintos Pareiškėjui, o ne jo sutuoktinei. Šis prieštaravimas leidžia daryti išvadą, kad sandorio aplinkybės yra dirbtinės ir neįrodo grynųjų pinigų perdavimo fakto Pareiškėjui. Dėl F.F., G.G., J.J., H.H. paskolų gauta informacija ir dokumentai yra nepakankami (nenurodytas grynųjų pinigų perdavimo faktas ar aplinkybės), su šiais asmenimis mokesčių administratoriui susisiekti nepavyko dėl Pareiškėjo nepateiktų patikslintų kontaktinių duomenų. Vadovaujantis minėta LVAT praktika dėl sandorių grynaisiais pinigais, Inspekcija visiškai pagrįstai tai vertino kaip Pareiškėjo veiksmą, trukdantį mokesčių administratoriui surinkti visus sandorius pagrindžiančius įrodymus.

Dėl Pareiškėjo pateikto antstolio 2021-04-29 patvarkymo dėl skolos išieškojimo Nr. S-21-19-4504 iš Pareiškėjo K.K. naudai Inspekcija teisingai nurodė, kad LVAT savo praktikoje yra pažymėjęs, jog teismo įsakymas dėl skolos išieškojimo yra tik tam tikra civilinio teisinio pobūdžio pasekmė ir mokestine teisine prasme nepagrindžia mokestinėje byloje tiriamo pajamų gavimo²² bei mokestine teisine prasme nepaneigia išvados, kad mokestinėje byloje tiriamos pareiškėjo gautos piniginės lėšos priskirtinos apmokestinamosioms pajamoms²³. Taigi patvarkymas dėl skolos išieškojimo, nesant kitų objektyvių įrodymų (paskolos sutarčių, pinigų perdavimo–priėmimo dokumentų ir kt.), nepagrindžia, jog Pareiškėjas realiai iš K.K. buvo gavęs paskolą grynaisiais pinigais.

I.I. patikrinimo akto surašymo dienai atsakymo į pateiktą paklausimą nepateikė (raštas Nr. RKD-1783 siųstas 2025-05-29). Skunde nurodytu telefono numeriu susisiekti nepavyko (I.I. neatsiliepė). Posėdžio metu Pareiškėjas nurodė, kad jo motinai niekas neskambino, tačiau kodėl motina neatsakė į jai siųstą raštą, nepaaiškino.

Taigi, ginčo atveju Pareiškėjas neįrodė, jog tikrinamuoju laikotarpiu realiai pasiskolino ir disponavo iš D.D. ir kitų fizinių asmenų pinigėmis lėšomis grynaisiais pinigais, t. y. neįrodė, kad pagal civilinio teisinio pobūdžio sandorius realiai gavo GPM neapmokestinamas lėšas. Komisija šioje dalyje pažymi, kad mokesčių administratorius neturi rinkti įrodymų, jog paneigtų Pareiškėjo iškeltas abejones dėl gautų pajamų apmokestinimo teisingumo arba kad pagrįstų Pareiškėjo skundo teiginius. Pareiškėjas pats turi šias abejones ir savo skundo teiginius pagrįsti, t. y. įrodyti faktines aplinkybes, sąlygojančias nustatytos mokesčio bazės neteisingumą ar mokesčio dydžio apskaičiavimo neteisingumą, kuriomis jis remiasi. Mokesčių mokėtojas negali teisinti savo paties pareigų nevykdymo apeliuodamas į mokesčių administratoriaus, kaip stipresnės šalies, padėtį.

Dėl C.C. vykdytų piniginių lėšų pervedimo. Pirminio mokestinio patikrinimo metu mokesčių administratorius neįvertino sutuoktinės C.C. 2021 m. bankiniais pavedimais Pareiškėjui pervestos 12 100 Eur sumos į mokesčio mokėtojo banko sąskaitą Belgijoje. Komisija pažymėjusi, kad vien tai, jog pavedime nurodyta Pareiškėjo pavardė ir vardas, neturint Pareiškėjo vardu užsienio banke atidarytos sąskaitos išrašo ir neturint galimybės jo įvertinti, konstatavo, jog negalima daryti vienareikšmės išvados apie Pareiškėjo gautas pajamas (12 100 Eur), juolab, kad šios pajamos yra neapmokestinamos. Šiuo klausimu Komisija negalėjo spręsti dėl Inspekcijos sprendimo pagrįstumo, todėl pirminiu Komisijos sprendimu mokesčių administratoriui pavedė atlikti pakartotinį Pareiškėjo mokestinį patikrinimą.

Pakartotinio patikrinimo metu įvertinusi iš Belgijos Karalystės mokesčių administratoriaus gautą informaciją, Inspekcija nustatė, kad Pareiškėjas 2018–2020 metais banko sąskaitoje Belgijoje operacijų nevykdė, 2021 m. tiek fiziniai asmenys, iš jų ir

²² LVAT 2019-01-14 nutartis adm. byloje Nr. eA-2002-968/2018;

²³ LVAT 2015-04-14 nutartis adm. byloje Nr. eA-345-438/2015;

Pareiškėjo sutuoktinė, pervedė tam tikras sumas Pareiškėjui, tiek Pareiškėjas tam tikras sumas pervedė fiziniams asmenims (detaliau Komisijos sprendimo p. 6–8). Kadangi Pareiškėjo banko sąskaitoje Belgijoje pavedimais gautos piniginės lėšos bei patirtos išlaidos neturi įtakos mokestinės prievolės apskaičiavimui, Komisija dėl bankiniais pavedimais pervestų / gautų piniginių lėšų nepasisako. Dar kartą nurodytina, kad ginčas vyksta dėl Pareiškėjo disponavimo 12 283,95 Eur pinigėmis lėšomis *grynaisiais pinigais*, kurių šaltinių jis negalėjo pagrįsti įstatymų nustatyta tvarka apmokestintomis pajamomis. Atsižvelgdama į nurodytas aplinkybes, Komisija dėl Pareiškėjo argumento, kad Inspekcija nepagrįstai sutuoktinės jam pervestą 12 100 Eur sumą pripažino apmokestinamosiomis pajamomis, detaliau nepasisako. Inspekcija įvykdė Komisijos pirminio sprendimo nurodymus, įvertino iš Belgijos Karalystės mokesčių administratoriaus gautą informaciją apie Pareiškėjo banko sąskaitoje Belgijoje vykdytas operacijas. Aplinkybė, kad iš užsienio mokesčių administratoriaus gauta informacija neturi įtakos mokestinės prievolės apskaičiavimui, niekaip nesuponuoja išvados, kad Inspekcija neįvykdė pirminio Komisijos sprendimo nurodymų.

Dėl Pareiškėjo išlaidų apskaičiavimo metodikos. Pareiškėjas neteisingai nurodė, jog Inspekcija nepagrįstai vartojimo išlaidas nustatė pagal statistinius duomenis. Mokesčių administratorius Pareiškėjo išlaidas grynaisiais pinigais nustatė pagal paties Pareiškėjo 2023-02-07 paaiškinime pateiktus duomenis, jog tikrinamuoju laikotarpiu (2018–2021 m.) grynaisiais pinigais patyrė 15 000 Eur vartojimo išlaidas. Inspekcija vertino, kad Pareiškėjas laikotarpiu nuo 2018-01-01 iki 2021-12-31 kiekvienais metais vidutiniškai patyrė po 3 750 Eur vartojimo išlaidų (iš viso 15 000 Eur / 4 m.) grynaisiais pinigais (per 1 mėn. po 312,50 Eur). Kadangi pakartotinio patikrinimo metu Pareiškėjas jokių kitų duomenų apie patirtas išlaidas grynaisiais pinigais nepateikė, Komisija daro išvadą, kad mokesčių administratorius pagrįstai pagal paties Pareiškėjo pateiktus duomenis nustatė jo išlaidas grynaisiais pinigais bei teisingai nustatė Pareiškėjo disponuotų pinigėmis lėšomis grynaisiais pinigais dydį, kurių šaltinių Pareiškėjas negalėjo pagrįsti įstatymų nustatyta tvarka apmokestintomis pajamomis ir kurios nebuvo deklaruotos.

Dėl apskaičiuotų GPM delspinigių dydžio. Kaip minėta, skundžiamu sprendimu Pareiškėjui nuo apskaičiuoto 1 810,40 Eur GPM apskaičiuoti 900,64 Eur GPM delspinigiai. Pareiškėjo nuomone, delspinigių dydis neatitinka teisingumo ir proporcingumo principų, nes jų dydis padidėjo dėl mokesčių administratoriaus veiksmų. Pareiškėjas jokių savo apskaičiavimų, įrodančių GPM delspinigių apskaičiavimo neteisingumą, Komisijai nepateikė. Primintina, Pareiškėjo GPM mokestinis patikrinimas laikotarpis atliktas už 2018–2021 m. laikotarpį. Pareiškėjas apskaičiuoto GPM nesumokėjo.

Delspinigiai yra mokestinės prievolės įvykdymo užtikrinimo būdas (MAĮ 95 straipsnio 1 dalies 1 punktas). Jie pradedami skaičiuoti tada, kai atsiranda įstatymų numatyti pagrindai – mokestinės prievolės neįvykdymas. Kaip delspinigiai turi būti skaičiuojami, įstatymų leidėjas nurodė MAĮ 96 straipsnyje. Jų skaičiavimo pradžia įvirtinta MAĮ 97 straipsnyje, o to paties įstatymo 98 straipsnyje nurodyta delspinigių skaičiavimo trukmė. Už Inspekcijos administruojamą nesumokėtą mokesčių mokėtojo patikrinimo metu mokesčių administratoriaus nustatytą nedeklaruotą deklaruojamą mokestį delspinigiai skaičiuojami nuo kitos dienos po to, kai pagal tuo metu galiojusius mokesčių teisės aktus, mokestis turėjo būti sumokėtas į biudžetą iki patikrinimo akto surašymo dienos (įskaitytinai). Iš prie Inspekcijos sprendimo pateiktos GPM delspinigių ataskaitos matyti, kad Pareiškėjui GPM delspinigiai apskaičiuoti nuo 2019-05-03, nes Pareiškėjas iki 2019-05-02 nesumokėjo GPM už 2018 m. (MAĮ 96 straipsnio 1 dalies 2 punktas), ir baigti – 2025-12-09, Pareiškėjo atžvilgiu Inspekcijai surašius patikrinimo aktą (MAĮ 97 straipsnio 2 dalis). Patikrinus mokesčių administratoriaus pateiktą GPM delspinigių ataskaitą, matyti, jog aritmetinės sumos neprieštarauja teisiniam reguliavimui dėl delspinigių skaičiavimo pradžios momento, trukmės bei dydžio. Taigi, Pareiškėjo pateikta argumentacija dėl

delspinigių dydžio neatitikimo teisingumo ir proporcingumo principams niekuo neparemta. Mokesčių mokėtojas nesumokėjęs GPM nulėmė ir savo paties pareigą mokėti delspinigius. Nagrinėjamu atveju, nemokėdamas GPM įstatymų nustatytu laiku, Pareiškėjas nemokamai naudojosi visuomenei priklausančiais pinigais ir yra teisinga atlyginti už tai įstatymu nustatyta delspinigių forma.

Dėl skirtos GPM baudos dydžio. Pareiškėjui nuo apskaičiuoto 1 810,40 Eur GPM skirta 1 357,80 Eur GPM bauda (75 proc. dydžio). Pareiškėjas prašo GPM baudą, kaip neproporcingą, sumažinti.

GPMĮ 36 straipsnio 2 dalis nustato, kad už šio įstatymo pažeidimus skiriamos baudos ir (arba) skaičiuojami delspinigiai Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

Pagal MAĮ 140 straipsnio 1 dalį, asmenims, pažeidusiems mokesčių įstatymus, baudos skiriamos pagal pažeidimo padarymo metu galiojančius teisės aktus, išskyrus šio įstatymo 142 straipsnyje nurodytus atvejus.

Iš skundžiamo sprendimo matyti, kad Pareiškėjui ginčo bauda paskirta vadovaujantis pažeidimo metu galiojusiomis MAĮ 139 straipsnio 2 dalies nuostatomis.

Baudų skyrimo taisyklės yra įtvirtintos MAĮ 139 straipsnio 1 dalyje (2018-05-17 įstatymo redakcija Nr. XIII-1155, galiojusi nuo 2019-01-01 iki 2023-05-01, t. y. pažeidimo padarymo metu), kurioje buvo numatyta, jog, jei mokesčių administratorius nustato, kad mokesčių mokėtojas neapskaičiavo nedeklaruojamo <...> ar nedeklaravo deklaruojamo mokesčio arba neteisėtai pritaikė mažesnę mokesčio tarifą ir dėl šių priežasčių mokėtiną mokestį neteisėtai sumažino, mokesčių mokėtojui priskaičiuojama trūkstama mokesčio suma ir skiriama nuo 10 iki 50 procentų minėtos mokesčio sumos dydžio bauda, jei atitinkamo mokesčio įstatymas nenustato kitaip. To paties straipsnio 2 dalyje buvo nustatyta, kad jeigu šio straipsnio 1 dalyje nurodyta trūkstama mokesčio suma priskaičiuojama dėl mokesčių administratoriaus mokestinio patikrinimo metu nustatytų mokesčių mokėtojo pajamų, kurių gavimo šaltinių mokesčių mokėtojas negali pagrįsti, mokesčių mokėtojui skiriama nuo 50 iki 100 procentų priskaičiuotos trūkstamos mokesčio sumos dydžio bauda.

Vadovaudamasi MAĮ 140 straipsnio 1 dalimi, kadangi mokesčių bazė buvo nustatyta pagal MAĮ 70 straipsnį (mokesčių administratoriaus įvertinimas), nes Pareiškėjas negalėjo pagrįsti savo turto įsigijimo ir pajamų gavimo šaltinių, Inspekcija sprendime taikė MAĮ 139 straipsnio 2 dalies nuostatas (baudos dydis nuo 50 proc. iki 100 proc.). Ginčijamame sprendime pažymėta, kad Pareiškėjas nevykdė mokesčių administratoriaus nurodymų, nebendradarbiavo ir neteikė prašomos informacijos bei dokumentų, reikalingų sandorių realumui pagrįsti, sistemingai nesusipažindavo su į „Mano VMI“ įkeltais dokumentais, o siunčiama registruotoji korespondencija grįždavo neįteikta, todėl patikrinimo metu mokesčių administratorius turėjo rinkti ir remtis informacija surinkta iš kitų šaltinių. Inspekcijos teigimu, toks gyventojų elgesys, vadovaujantis MAĮ 140 straipsnio 4 dalies 4 punktu, vertinamas kaip mokesčių mokėtojo atsakomybę sunkinanti aplinkybė, o atsakomybę lengvinančių aplinkybių nenustatyta. Atsižvelgusi į tai, kad nustatyta viena sunkinanti aplinkybė ir nėra lengvinančių aplinkybių, Inspekcija Pareiškėjui skyrė vidutinio dydžio (75 proc.) baudą nuo papildomai apskaičiuotos GPM sumos – 1 357,80 Eur (1 810,40 Eur x 75 proc.). Pareiškėjas skunde neteisingai nurodė, kad mokesčių administratorius nustatė ir atsakomybę lengvinančią aplinkybę.

Komisija pažymi, kad pagal MAĮ 142 straipsnio 1 dalies nuostatas teisės aktai, kuriais sumažinamos arba panaikinamos baudos, taikomi ir už mokesčių įstatymų pažeidimus, padarytus iki šių aktų įsigaliojimo, jei baudas sumažinantis arba panaikinantys teisės aktas įsigalioja ne vėliau kaip sprendimo, pagal kurį mokesčių mokėtojui naujai apskaičiuojamas ir nurodomas sumokėti mokestis ir (arba) su juo susijusios sumos, priėmimo dieną, o jei mokesčių mokėtojas apskundžia mokesčių administratoriaus

sprendimą, – ne vėliau kaip mokestinį ginčą nagrinėjančios institucijos sprendimo priėmimo dieną. MAĮ 139 straipsnio 1 dalis (2022-12-13 įstatymo Nr. XIV-1658 redakcija, galiojanti nuo 2023-05-01) nustato, kad jeigu mokesčių administratorius mokestinio patikrinimo metu nustato, kad mokesčių mokėtojas neapskaičiavo nedeklaruojamo <<...>> ar nedeklaravo deklaruojamo mokesčio arba neteisėtai pritaikė mažesnę mokesčio tarifą ir dėl šių priežasčių mokėtiną mokestį neteisėtai sumažino, mokesčių mokėtojui priskaičiuojama trūkstama mokesčio suma ir skiriama nuo 20 iki 100 procentų šios trūkstamos mokesčio sumos dydžio bauda, jei atitinkamo mokesčio įstatymas nenustato kitaip.

Vadinasi nuo 2023-05-01 įsigaliojo ir Inspekcijos ginčijamo sprendimo priėmimo metu (priimtas 2026-01-13) galiojo MAĮ 139 straipsnio 1 dalis, nustatanti mažesnius baudų skyrimo dydžius (nuo 20 proc. iki 100 proc.), kurių vidurkis yra 60 proc. Inspekcija ginčijamo sprendimo priėmimo metu taikė mokestinio pažeidimo metu galiojusią griežtesnius baudos dydžius nustatančią teisės normą (nuo 50 proc. iki 100 proc., vidurkis – 75 proc.). Tačiau iš pakartotinio patikrinimo metu Inspekcijos sprendime nurodytų aplinkybių matyti, kad Pareiškėjui skirta 75 proc. dydžio bauda (didesnė nei 60 proc. vidurkis) galėtų būti vertinama, kaip skirta nepažeidžiant baudų skyrimo taisyklių ir sąlygų. Tiek iki 2023-04-30, tiek ir nuo 2023-05-01 galiojančioje MAĮ 140 straipsnio 5 dalies 1 punkto redakcijoje nustatyta, kad mokesčių administratorius pasirenka skiriamos konkrečios baudos dydį, skaičiuodamas nuo jos vidurkio. Nustačius kelias asmens atsakomybę lengvinančias aplinkybes ir nenustačius sunkinančių aplinkybių, skiriama bauda, nesiekianti skirtinos baudos vidurkio, o nustačius kelias asmens atsakomybę sunkinančias aplinkybes ir nenustačius lengvinančių aplinkybių, skiriama bauda, viršijanti skirtinos baudos vidurkį (MAĮ 140 straipsnio 5 dalies 3–4 punktų redakcija, galiojusi iki 2023-04-30 ir galiojanti nuo 2023-05-01).

Komisija atkreipia dėmesį, jog skundžiamame sprendime nurodytos dvi sunkinančios aplinkybės, t. y. mokesčių bazė buvo nustatyta pagal MAĮ 70 straipsnį – pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą, o ne pagal GPMĮ nuostatas (atitinka MAĮ 140 straipsnio 4 dalies 2 punkte nurodytą sunkinančią aplinkybę – mokesčių mokėtojas nevykdo savo pareigų apskaičiuoti mokestį <<...>> ar šias pareigas vykdo netinkamai <<...>> ir dėl to mokesčių administratorius neturi galimybių apskaičiuoti mokėtinų mokesčių įprastine, tai yra specialiojo mokesčio įstatymo nustatyta, tvarka) bei antra sunkinanti aplinkybė – Pareiškėjas nevykdė mokesčių administratoriaus nurodymų, nebendradarbiavo ir neteikė prašomos informacijos bei dokumentų (atitinka MAĮ 140 straipsnio 4 dalies 4 punkte nurodytą sunkinančią aplinkybę – mokesčių mokėtojas mokestinio patikrinimo metu vengia bendradarbiauti su mokesčių administratoriumi ir teikti jam aktualią informaciją, dokumentus (jų kopijas) ar paaiškinimus). Tačiau Inspekcija sprendime, nepateikdama jokie vertinimo, padarė išvadą, kad nustatyta viena sunkinanti aplinkybė.

Komisijos vertinimu, pakartotinio patikrinimo metu nustačius dvi atsakomybę sunkinančias aplinkybes, o lengvinančių aplinkybių nenustačius, Pareiškėjui skirta didesnė (75 proc.) nei vidurkis (60 proc.) GPM bauda, kaip minėta, galėtų būti vertinama, kaip atitinkanti baudų skyrimo taisyklių nuostatas. Tačiau pirminio patikrinimo metu Inspekcija 2024-12-12 sprendimu dėl patikrinimo akto tvirtinimo Nr. (21.222 Mr)FR0682-254 (toliau – pirminis Inspekcijos sprendimas) Pareiškėjui skyrė 50 proc. dydžio 905 Eur GPM baudą, nenurodydama, kokia MAĮ 139 straipsnio dalimi vadovavosi skirdama 50 proc. (nuo kokio vidurkio skaičiavo) dydžio GPM baudą (primintina pažeidimo metu MAĮ 139 straipsnio 1 dalyje buvo nustatytas nuo 10 iki 50 proc. baudos dydis, to paties straipsnio 2 dalyje – nuo 50 iki 100 proc.).

Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (nauja redakcija nuo 2020-11-01) 3 straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi principu – draudimu keisti į blogąją pusę (*non reformatio in peius*), reiškiančiu kad viešojo administravimo subjektas, priimdamas administracinės procedūros

sprendimą, negali pabloginti asmens, dėl kurio kreipimosi pradėta administracinė procedūra, padėtis. Nors nagrinėjamu atveju nėra aišku, kokiais kriterijais vadovaujantis pirminio patikrinimo metu Pareiškėjui buvo skirta 50 proc. dydžio GPM bauda, tačiau šiuo atveju, kad nebūtų pagrindo išvada dėl pažeisto *non reformatio in peius* principo bei vadovaudamasi teisingumo ir protingumo kriterijais, Komisija nekvestionuoja Inspekcijos pirminiu sprendimu Pareiškėjui skirtos 50 proc. dydžio GPM baudos ir Pareiškėjui nurodo sumokėti 905 Eur GPM baudą (1 810,40 Eur GPM x 50 proc.). Juolab, kad apskaičiuota mokėtina GPM suma liko tokia pati, kaip ir apskaičiuota pirminiame Inspekcijos sprendime. Iš esmės, nors Inspekcija sprendime apie tai nepasisakė ir nevertino, pakartotinio patikrinimo metu liko ta pati nustatyta aplinkybė – nedidelė žala biudžetui ir nesumokėtų mokesčių dydis neviršija 500 bazinių socialinių išmokų. Kaip pirminio, taip ir pakartotinio patikrinimo metu Pareiškėjas vengė bendradarbiauti su mokesčių administratoriumi, GPM apskaičiuotas dėl mokestinio patikrinimo metu nustatytų Pareiškėjo pajamų, kurių gavimo šaltinių mokesčių mokėtojas negalėjo pagrįsti.

Pareiškėjo argumentas, kad bendradarbiavo su mokesčių administratoriumi ir į el. paštą jam pateiktą paklausimą atsakė el. paštu 2025-06-04 pateikdamas paaiškinimą, o kitų mokesčių administratoriaus nurodymų negavo, nes nesinaudoja „Mano VMI“ sistema, laikytinas nepagrįstu. Iš bylos medžiagos matyti, kad Pareiškėjas naudoja „Mano VMI“ sistema. Pirminio mokestinio patikrinimo metu Pareiškėjas „Mano VMI“ sistemoje 2023-11-28 susipažino su 2023-11-16 pavedimu tikrinti Nr. (21.222Mr) FR0773–1386, o 2024-10-28 susipažino su 2024-10-28 pavedimu tikrinti priedu Nr. (21.222Mr) FR0773–1198. Pakartotinio patikrinimo metu su patikrinimo aktu „Mano VMI“ sistemoje Pareiškėjas susipažino 2026-01-07. Be to, Inspekcija papildomai 2026-03-19 pateikė Komisijai duomenis, jog Pareiškėjas apie į „Mano VMI“ įkeltą tiek patikrinimo aktą, tiek ir ginčijamą Inspekcijos sprendimą buvo informuotas el. paštu (duomenys neskelbtini). Komisija atkreipia dėmesį, kad posėdžio metu Pareiškėjas neigė el. paštu gavęs informaciją apie į „Mano VMI“ įkeltus dokumentus. Pareiškėjas nurodytu el. paštu naudoja, nes iš to paties el. pašto pateikė pastabas dėl patikrinimo akto, kurios buvo persiųstos Komisijai kaip skundas, taip pat vyko Komisijos ir Pareiškėjo susirašinėjimas dėl posėdžio datos ir kitais klausimais. Tokie mokesčių mokėtojai veiksmai, kai jis naudoja „Mano VMI“ sistema ir žino, kad jo atžvilgiu atliekamas pakartotinis patikrinimas (Pareiškėjas pirminio Komisijos sprendimo, kuriuo Inspekcijai buvo pavesta atlikti pakartotinį Pareiškėjo patikrinimą, neskundė), tačiau atliekamo patikrinimo metu vengia susipažinti su „Mano VMI“ sistemoje pateiktais dokumentais ir dar nurodo, kad šia sistema nesinaudoja, Komisijos nuomone, leidžia abejoti Pareiškėjo sąžiningumu.

Dėl Pareiškėjo prašymo sustabdyti mokestinės nepriemokos išieškojimą.

Inspekcija 2026-03-19 Komisijai pateikė informaciją, kad jokie išieškojimo veiksmai iš Pareiškėjui ginčijamu sprendimu nustatytos mokestinės prievolės nevykdomi (vykdomas 772,49 Eur išieškojimas dėl nesumokėtų baudų už administracinius teisės pažeidimus). Atsižvelgdama į šią mokesčių administratoriaus pateiktą informaciją, Komisija detaliau dėl Pareiškėjo prašymo sustabdyti mokestinės nepriemokos išieškojimą nepasisako.

Pareiškėjo prašymo įpareigoti Inspekciją atlikti naują patikrinimą. Komisija pažymi, jog pagal MAĮ 155 straipsnio 4 dalies 5 punkto nuostatas skundo perdavimas centriniam mokesčių administratoriui nagrinėti iš naujo yra galimas tik tais atvejais, kai būtina naujai atlikti tam tikrus mokesčių administratoriaus kompetencijai priskirtus objektyvius veiksmus, susijusius su teisiškai reikšmingų aplinkybių, kurios trukdo priimti teisėtą bei pagrįstą sprendimą dėl kilusio mokestinio ginčo, pašalinimu (pavyzdžiui, iš naujo pakartoti tam tikras administracines procedūras, surinkti papildomų įrodymų, ištirti nenagrinėtas faktines aplinkybes, įrodymus ir pan.). Nagrinėjamu atveju nesusiklostė tokia situacija, jog byloje pateiktų įrodymų pagrindu Komisija negalėtų priimti sprendimo iš esmės, todėl Pareiškėjo prašymas dėl jo skundo perdavimo mokesčių administratoriui

nagrinėti iš naujo atmetinas. Kaip minėta, Inspekcija įvykdė pirminio Komisijos sprendimo nurodymus, t. y. pakartotinio mokestinio patikrinimo išanalizavo visas Pareiškėjo banko sąskaitoje Belgijoje piniginių lėšų įplaukas, iš jų ir Pareiškėjo sutuoktinės jam pervestas pinigines sumas, bei išlaidas ir padarė atitinkamas išvadas. Dar kartą primintina, kad ginčas vyksta dėl faktinių aplinkybių, ar Pareiškėjas disponavo piniginėmis lėšomis grynaisiais pinigais iš mokesčių administratoriui nežinomų šaltinių. Pareiškėjo banko sąskaitose gautos pajamos ir patirtos išlaidos nustatytai mokestinei prievolei įtakos neturi.

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, vadovaudamasi Mokesčių administravimo įstatymo 155 straipsnio 4 dalies 1 ir 4 punktais, n u s p r e n d ž i a:

1. Patvirtinti Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos 2026-01-13 sprendimo dėl patikrinimo akto tvirtinimo Nr. (21.222 Mr)FR0682-8 dalį dėl nurodymo A.A. sumokėti 1 810,40 Eur GPM ir 900,64 Eur GPM delspinigius.

2. Pakeisti Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos 2026-01-13 sprendimo dėl patikrinimo akto tvirtinimo Nr. (21.222 Mr)FR0682-8 dalį dėl skirtos GPM baudos ir vietoj nurodymo A.A. sumokėti 1 357,80 Eur GPM baudą nurodyti sumokėti 905 Eur GPM baudą.

Pagal Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 159 straipsnio 1, 3 ir 4 dalis mokesčių mokėtojas, nesutinkantis su Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimu, turi teisę šį sprendimą apskųsti Regionų administraciniam teismui, skundą paduodant pasirinktinai: Vilniaus rūmuose (Žygimantų g. 2, 01102, Vilnius), Kauno rūmuose (A. Mickevičiaus g. 8 A, 44312, Kaunas), Klaipėdos rūmuose (Galinio Pylimo g. 9, 91230, Klaipėda), Šiaulių rūmuose (Dvaro g. 80, 76298, Šiauliai), Panevėžio rūmuose (Respublikos g. 62, 35158, Panevėžys) ar per Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portalą <https://e.teismas.lt>. Skundas Regionų administraciniam teismui turi būti paduodamas ne vėliau kaip per 20 dienų po Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimo įteikimo dienos.

Pagal Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 159 straipsnio 2 dalį apskųsti Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimą taip pat turi teisę centrinis mokesčių administratorius, tačiau tik tuo atveju, kai centrinis mokesčių administratorius ir Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, spręsdami mokestinį ginčą (arba mokestinio ginčo metu), skirtingai interpretavo įstatymų ar kito teisės akto nuostatas.

Komisijos pirmininkė

Vilma Vildžiūnaitė

Komisijos narė

Gvida Ivanauskienė

Komisijos narė

Raimonda Juodkaitė

Komisijos narė

Jurgita Narkevičiūtė